JAMHUURIYADDA SOMALILAND

REPUBLIC OF SOMALILAND

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA

SOLICITOR GENERAL OFFICE

FAAFINTA RASMIGA AH
OFFICIAL GAZETTE

ألنّشرة الرّسمية لجمهورية صوماليلاند

Sannadka 9aad	*Cadad Gaar ah*	*04/04/2020*

WAX-KA-BEDDELKA IYO KAABISTA XEERKA BOOSAHA IYO ISGAADHSIINTA XEER LR.50/2020

Email: garyaqaankaguud@gmail.com

Web.www.garyaqaankaguud.com

Lama iibin karo
Not for sale

Sannadka 2020

JAMHUURIYADDA SOMALILAND

Xafiiska Madaxweynaha

Sum: JSL/XM/WM/222-491/032020 Taar: 24/03/2020

Wareegto Madaxweyne

<u>Dhaqan-galka Wax-Ka- beddelka iyo Kaabista Xeerka Boosaha iyo Isgaadhsiinta, Xeer Lr.50/2020</u>

Markaan Arkay: Qodobka 90aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland;

Markaan Arkay: Qodobada 75aad ee Datuurka Jamhuuriyadda Somaliland;

Markaan Arkay: Go'aanka Golaha Wakiillada Go'aan Lr.GW/KF-42/857/2020, ee ku taariikheysan 09/03/2020, ee ay ku ansixiyeen Wax-ka-beddelka iyo Kaabista Xeerka Boosaha iyo Isgaadhsiinta, Xeer Lr. 50/2020;

<u>Waxaan soo-saaray;</u>

Wax-ka-beddelka iyo Kaabista Xeerka Boosaha iyo Isgaadhsiinta Jamhuuriyadda Somaliland, Xeer Lr. 50/2020.

Allaa Mahad Leh

Muuse Biixi Cabdi
Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland

Ujeedo:- Go'aanka Ansixinta Wax ka badalka iyo Kaabsita Xeerka Boosaha iyo Isgadhsiinta Xeer Lr. 50/2020

GOLAHA WAKIILADDU

Markuu Arkay:- **Qodobada 11aad, 38aad 39aad, 54aad, 57aad, 74aad, 76aad, 77aad iyo 78aad** ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland.

Markuu Arkay:- **Qodobka 11aad** ee Dastuurka JSL oo sheegaya in Xukuumadu dejinayso siyaasada guud ee dhaqaalaha oo ku salaysan suuqa xorta ah.

Markuu Tixgaliyay:- Isbeddelka iyo saamaynta Teknoolojiyadda ee baaxadda leh, yoolkayaguna yahay, inaynu kaalinteena ka qaadano tartanka ka socda kaabayaasha iyo suuqa isgaadhsiinta.

Markuu Ogaadey:- Ahmiyadda Isgaadhsiintu u yeelatay ammaanka, bedqabka iyo xasiloonida dhaqaalaha iyo maaliyadda, isdhexgalka bulshooyinka iyo caafimaadka.

Markaan Aragnay:- Ansixinta Golaha Guurtida ee Go'aan Lr. GG/JSL/G-021/02/2020 ee ku taariikhasyan 08/03/2020 kuna ansixiyeen Cod aqlbiyada ah oo dhan (73) Mudane oo aanay wax-ka-bedel ku soo samayniin sidii Golaha Wakiiladu ku ansixiyeey halka Golaha Wakiiladuna ku Ansixiyeey (67) Mudane.

C/risaaq Siciid Ayaanle
Xoghayaha Guud ee Golaha Wakiilada JSL

Baashe Maxamed Faarax
Gudoomiyaha Golaha Wakiilada JSL

GOLAHA WAKIILADA
JAMHUURIYADA SOMALILAND

GOLAHA WAKIILADDA JSL

Markuu Arkay: - Qodobada 39aad, 54aad, 74aad, 76aad, 77aad iyo 78aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland

Markuu Arkay: - Qodobka 11aad ee Dastuurka JSL oo sheegaya in Xukuumadu dejinayso siyaasada guud ee dhaqaalaha oo ku salaysan suuqa xorta ah.

Markuu Tixgaliyay: - Isbeddelka iyo saamaynta Teknoolojiyadda ee baaxadda leh, yoolkayaguna yahay, inaynu kaalinteena ka qaadano tartanka ka socda kaabayaasha iyo suuqa isgaadhsiint

Markuu Ogaadey: - Ahmiyadda Isgaashsiintu u yeelatay ammaanka, bedqabka iyo xasiloonida dhaqaalaha iyo maaliyadda, isdhexgalka bulshooyinka iyo caafimaadka.

Wuxuu

Wax Ka badal iyo Kaabis ku sameeyaya Xeerka Boosaha iyo Isgaadhsiinta Xeer Lr. 50/2020

(Waxaa wax ka badalk iyo Kaabista lagu sameeyay **Qodobka 3aad** oo laga saaray **Farqadihii 9aad, 18aad, 19aad, 20aad, iyo 21aad**, iyadoo **Farqada 17aad** wax laga badalay, isla markaana **Farqad 18aad** oo Cusub lagu daray)

CUTUBKA 1AAD

QODOBADA GUUD

Qodobka 1aad

Eray Bixin

1. **Suurta gelin**: Waxa loola jeedaa suurta gelinta shirkad haysata Liisanka adeega Isgaadhsiinta, taas oo uu ku jiro xidhidda Qalabka Waayirka leh, kuwa aan Waayirka lahayn iyo Xadhkaha Badda hoos-mara, suurto gelinta Kaabayaasha Isgaadhsiinta oo ay ku jiraan Dhismeyaasha, Suurto galnimada isku xidhka Xadkaha Telefoonada ama soo bandhigidda xidhiidhka Isgaadhsiineed ee u dhigma.
2. **Qoondayn**: **-** waxa loola jeedaa qoondayta hirarka raadiyaha ee ay Wasaaraddu /komishanku u qoondeeyaan isticmaalka adeegyo kala duwan.
3. **Astayn: -** iyadoo la tixgalinayo Hirarka Raadiyaha waxaa loola jeedaa Astaynta Hirar gaar ah oo uu isticmaalo rukhsadluhu.
4. **Komishan: -** waxaa loola jeedaa Komishinka Isgaadhsiinta Qaranka kaas oo uu abuuraya Xeerku.
5. **Guddi: -** waxaa loola jeedaa Guddida Komishanka ee Xeerkani abuuray.
6. **Warbaahin: -** waxaa loola jeedaa Xadhkaha Isgaadhsiinta Raadiyaha ama Isgaadhsiinta dayax–gacmeedka ee loogu talo galay in si toos ah dadweynuhu u helo marka laga reebo adeega muuqaal soo celiyaha (video on demand).
7. **Gudoomiye:** waxaa loola jeedaa Gudoomiyaha Gudida komishanka Isgaadhsiinta Qaranka .
8. **Heerarka Ruqsadda:** waxaa loola jeedaa qaybaha liisanada Isgaadhsiinta ee ku soo baxa si xeerkan waafaqsan marka laga reebo kuwa gaarka ah.

9. **Habka Tashiga :** waxaa loola jeedaa xalaalnimada iyo kala soocid la,aanta uu ku dhaqmo komishanku si loo helo argtida dhincayada oo dhan oo ay ku jiraan Ruqsalayaasha, isticmaalayaasha iyo qaybaha dawladda , iyadda oo mudnaanta la siinayo go’aanka Guddida iyo tixgelinta soo jeedinaha dhincayda ay khusayso Isgaadhsiintu ,dhinacyada danaynaya go’aamada koomishanka waxay aragtidooda ku soo gudbin karaan muddo 30 ilaa 90 maalmood ah ka dib marka go’aamadu ka soo fulaan komishinka iyaga oo awood u leh inay samyeeyaan wada tashi ay u madax banaan yihiin .

10. **Agaasimaha Guud:** waxa loola jeedaa Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Boosaha iyo Isgaadhsiiinta.

11. **Liisan Hirarka: -** waxaa loola jeedaa Ruqsadda Hirarka Isgaadhsiinta ee lagu bixiyo si xeerka waafaqsan**.**
12. **Habka Isgaadhsiinta Mobaylka ee Adduunka(GSM):** waxaa loola jeedaa isticmaalka Hirarka Isgaadhsiinta Ee 900MHz ,1800MHz ,1900MHz iyo Mawjadaha lagu soo kordhiyo ama Komishanku soo kordhiyo.
13. **Rusadda Gaar ahaaneed: -** waxaa loola jeedaa ruqsad Isgaadhsiineed ee si gaar ah shirkad loo siiyo iyadoo xeerkan la raacayo
14. **Xog: -** waxaa loola jeedaa caddaymaha, tilmaamaha Qoraalada, Codka iyo Xogta kale
15. **Xogta Casriga: -** waxaa loola jeedaa Maaraynta, Rogroginta iyo kaydinta warka iyadoo la isticmaalayo habka Danabaysan ee casriga ah.
16. **Isku xidhka: -** waxaa loola jeedaa isku xidhka xidhiidhka Isgaadhsiinta iyadoo la isticmaalayo Gudbiyeyaal si macaamiisha Shirkadaha

Isgaadhsiintu awood ugu helaan la xidhiidhka Macaamiisha Shirkadaha Isgaadhsiintu awood ugu helaan la xidhiidhka macaamiisha ay isku Shirkadda yihiin iyo kuwa shirkadaha kale.

17. **Xeer: -** waxaa loola jeedaa Xeerka Isgaadhsiinta Somaliland.

18. **Ruqsad: -** waxaa loola jeedaa ogolaanshaha Wasaaraddu bixisay iyo kuwa ay bixin doonaan komoshinku ama heshhiska Wasaaradda/Komishinka la galo shirkad kaas oo shirkadda u ogalaanaysa aasaasidda, maamulidda iyo maareynta xidhiidhka isgaadhsiinta ama usoo bandhigida bulshada adeega isgaadhsiinta ama hirarka idaacadaha si waafaqsan xeerkan ama xeer hoosaadyada uu ogolaado xeerkan.

19. **Ruqsad adeegga isgaadhsiinta: -** waxaa loola jeedaa ruqsad shirkad loogu oggolaaday inay bixiso adeegga Isgaadhsiinta si xeerkan waafaqsan.

20. **Ruqsadle:** - waxaa loola jeedaa shirkadda la siiyey oggolaansho adeega Isgaadhsiinta si xeerkan waafaqsan.

21. **Xarunta dhexe ee telefoonada:** waxaa loola jeedaa meesha ay imaadaan Telefoonada Macaamiisha isku Shirkadda ah.

22. **Wasiirka ama Wasaaradda: -** waxaa loola jeedaa wasiirka ama wasaaradda Boosaha iyo Isgaadhsiinta.

23. **Isgaadhsiinta Raadiyaha wareega: (**Mobile Radio Communication**):** waxaa loola jeedaa qalabka Isgaadhsiinta ee dira ama qabta Signalka (Signals) Isgaadhsiinta Raadyawga.

24. **Qorshaha Qaran ee Hirarka Isgaadhsiinta: -** waxaa loola jeedaa qorshaha Qaran ee Hirarka Isgaadhsiinta ee ay diyaarisay Wasaaraddu ama uu diyaarin doono komishinku isla markaan maamulaan

iyag oo la tashanaya Ciidanka Qaranka iyo Hay'adaha aminiga.

25. **Qorshaha Qaran ee lambarada Isgaadhsiinta:** - waxaa loola jeeda qorshaha Qaran ee lambarada ee ay wasaaraddu diyaarisay ama uu diyaarin doono komishinku isla markaana maamulayaan iyadoo loo isticmaalayo xidhiidhka adeegga Isgaadhsiinta Somaaliland.

26. **Shabakadda isku xidhka: -** waxaa loola jeedaa habka isku xidhka adeega Isgaadhsiinta ee loo isticmaalayo in la bixiyo hal ama wax ka badan adeegga Isgaadhsiinta.

27. **Ogaysiis:** waxaa loola jeedaa qoraalka rasmiga ah ee loo diro laogaysiiyaha.

28. **Shirkad leh awoodda Suuqa: -** waxaa loola jeedaa shirkad kasta oo ruqsad u leh si waafaqsan qodobka 51 ee xeerkan isla markaana fidisa adeegyadii ruqsadda loo siiyey.

29. **Qof: -** waxaa loola jeedaa cid kasta oo leh shakhsiyad Qaanuun (legal persnalaty)

30. **KHadka adeegga gaarka Ah: -** waxaa loola jeedaa adeegga Isgaadhsiinta ee Macaamiishu u isticmaalaan si gaara, Muddo xaddidan, iyagoo ka bixinaya qiime go'an oo aan loo eegayn inta uu dhab ahaan isticmaalayo Qalabka.

31. **Adeeg bixiye: -** waxaa loola jeedaa adeeg bixiye cidda Bulshada u samaysa adeegga Isgaadhsiinta.

32. **Shebekedda Isgaadhsiinta gaarka ah: -** waxaa loola jeedaa habka Isgaadhsiinta ee Qof ama koox ay maamulaan taas oo la wadaago iyada oo loo isticmaalayo inay daboosho baahida.

33. **Shabakadda Isgaadhsiinta guud: -** waxaa loola jeedaa Isgaadhsiinta isugu xidhan si buuxda isla markaana ka kooban Xidhayaal iyo Gudbiyeyaal taas

oo adeegga Isgaadhsiintu u gudbiyo Macaamiisha si xeerkan waafaqsan.

34. **Shirkadda Isgaadhsiinta guud: -** waxaa loola jeedaa Shirkad ama cidda ruqsad loo siiyey inay Macaamiisha /Bulshada u sameeyaan adeegga Shebekadda Isgaadhsiinta**.**

35. **Adeegga isgaadhsiinta guud:** waxaa loola jeedaa adeegga Isgaadhsiinta ee wareega ama qotoma isla markaana Macaamiishu ka faa'iidaysan karaan.

36. **Isgaadhsiinta raadiyaha:** waxaa loola jeedaa Qalabka Isgaadhsiinta oo loo isticmaalo qabashada iyo gudbinta iyadoo loo adeegsanayo Hirarka Raadiyaha ee kor loo diro kana hooseeya 3,000 GHz.

37. **Qalabka raadiyaha:** waxaa loola jeedaa Qalab kasta oo loogu talo galay isticmaalka Isgaadhsiinta Raadiyaha.

38. **Mawjadaha hirarka raadiyaha:** waxaa loola jeedaa Mawjadaha danabaysan ee 3 KHz ilaa 3000GHz ee looga faa'iidaysto qabashada iyo maamuliddda Isgaadhsiinta.

39. **Saldhigga Raadiyow:** waxaa loola jeedaa mid iyo in kabadan oo ah gudbiye hela ama iskuxidhka Gudbiyeyaal iyo Helayaal oo ay ku jiraan Qalabka ugu muhiimsan ee loogu talogalay meel gaar ah si loo Gudbiyo Isgaadhsiinta Raadiyaha Cilmi falagga, ama adeegga Warbaahinta.

40. **Dib u iibin:** waxaa loola jeedaa dib u iibinta Isgaadhsiinta Macaamiisha iyada oo loo marayo iibiye kale.

41. **Macaamiil:** waxaa loola jeedaa Qof kasta heshiis kula jira Shirkad Isgaadhsiineed si uu u helo xidhiidhka adeegaa Isgaadhsiinta.

42. **Isgaadhsiin:** waxaa loola jeedaa nidaamka adeegga sii daynta, leexinta, gudbinta ama qabashada Cod ama Hadal, Hummaag ama Bidha (Signal) loo

arki karo Codad, Hummaag Sawir ama Xog qarsoon iyada oo la isticmaalayo Xadhig, Raadiye, Xasaw gudbin sare leh (Optical) ama habab danabaysan.

43. **Qalabka Isgaadhsiinta:** waxaa loola jeedaa Qalab kasta oo loo isticmaalo ama loogu talo galay in loo isticmaalo Isgaadhsiinta kaas oo ku xidhan Shebekedda Isgaadhsiinta oo uu ku jiro Qalabka Raadiyawgu.

44. **Fududeeyayaasha Isgaadhsiinta:** waxaa loola jeedaa qayb kasta oo ka mid ah Kaabayaasha Shebekedda Isgaadhsiinta taas oo ay ku jiraan tiirka (Anteenada), Mareegta, Dhuumaha ama Tuubada, Xasawda gudbinta sare leh, Khadka (Laynka), Tiirarka iyo Taawarada ama wax kasta oo xidhiidhiya Shebekedda Isgaadhsiinta.

45. **Hirarka Isgaadhsiinta:** waxaa loola jeedaa Hirar kasta oo loo qoondeeyey sida ku xusan jaantuuska Qaran ee Hirarka, kaas oo ay ku jiraan hirarka loo isticmaalo isku xidhka Raadiyaha Gacanta (iyada oo aan loo eegayn tiknoolajiyada la habeeyey iyo adeegga faca saddexaad (3rd Generation) ee Telefoonada aan Xadhkaha lahayn, Isgaadhinta aragtida tooska ah .kaydiyaha lambarada (bayjar) Talefoon Gacmeedka, Dayax gacmeedka, Telefoonada … IWM.

46. **Shabakadda isku xidhka:** waxaa loola jeedaa Shebekadda fududaynaysa gudbinta Farriimaha, Codadka, Muuqaalka ama Bidha (signal) u dhexeeya barta gudbinta ee xadhigga, Raadyawga, Xasawda gudbinta sare leh ama Mareegta danabaysan.

47. **Adeegga Isgaadhsiinta:** waxaa loola jeedaa adeegga Isgaadhsinta ee ka kooban guud ahaan ama gaar ahaan dirista ama qabashada ama marinta xogta ee Shebekadda iyada oo la isticmaalayo hababka Isgaadhsiinta.

48. **Qalabka Isgaadhsiinta ee bar kulanka:** waxaa loola jeedaa Qalabka loo adeegsanayo dirista qabashada, marinta, ama bar dhamaadka Isgaadhsiinta.

49. **Ogolaanshaha nooca Qalabka:** waxaa loola jeedaa ogolaanshaha isticmaalka ama soo dejinta noocyada kala duwan ee Qalabka Isgaadhsiinta iyo Qalabka bar kulanka.

50. **Qoolka Isgaadhsiinta ee aan isku soohnayn:** waxaa loola jeedaa isku xidhka muuqda ee ka yimaada goobta Macaamiisha kuna xidhan Xarunta dhexe ee Telefoonada Isgaadhsiinta guud ee Shirkadda, marka laga reebo gudbinta ama godadka Isgaadhsiinta, oo ay Shirkad ka iibsatay Shirkad kale.

51. **Adeegga Guud:** waxaa loola jeedaa inta ugu yare ee adeeg Isgaadhsiineed ee leh tayo gaar ah iyo qiime macquul ah kaas oo ay heli karaan dhammaan macaamiishu iyada oo ka madaxbannaan Juqraafiyadda halka uu deggan yahay iyo fududaynta xaaladda Macmiisha sida adeegga si waafaqsan xaaladaha.

52. **Macaamiisha:** waxaa loola jeedaa Dadka isticmaalaya ama codsanaya adeegga Isgaadhsiin guud ee dalka laga heli karo.

53. **WBI:** waxaa loola jeedaa Wasaaradda Boosaha Iyo Isgaadhsiinta.

54. **Qiimaha dulsocodka dheeraadka ah:** waxaa loola jeedaa:

   a. Wax ka bedelka qorshaha, nuxurka, summadda (code),habka ama qaybaha kale ee xogta loogu gudbiyo Macaamiisha Isgaadhsiinta

   b. Xaaladda Xogta loogu gudbinayo Macaamiisha taas oo ay ku jirto dib u qaabaynta xogaha iyagu soo gudbiyeen.

c. Soo bandhigidda Xogta u kaydsan xidhiidhka Macamiisha.

55. **Muuqaal soo celiye:** waxaa loola jeedaa adeega Isgaadhsiinta ee fududeeya in Macaamiishu daawadaan nuxurka muuqaalka iyaga oo isticmaalaya Shebekadda Isgaadhsiinta mar kasta oo macmiishu adeegaas doonaan (dalbadaan).

56. Eray kasta ama weedh kasta oo aan lagu qeexin xeerkan waxaa loo fasiri doonaa si waafaqsan qeexidda ay u dejiso Wasaaraddu, iyada oo lagu soo sheegayo nuxurka heshiisyada caalamiga ah ee is gaadhsiinta iyo sida ay u macnayso Midawga Isgaadhsiinta Caalamka (international Telecomunicatiion Union).

Qodobka 2aad Ujeedooyinka iyo Awoodaha

1) Xeerkan waxaa lagu magcaabaa Xeerka Isgaadhsiinta Somaliland
2) Xeerkan waxa uu maamuli doonaa dhammaan qaybaha isgaadhsiinta ee ku jira soohdimaha Somaaliland marka laga reebo Isgaadhsiinta ay isticmaalaan Ciidamada Kala duwan ee dalka.
3) Xeerkan waxaa lagu ilaalinayaa horumarinta adeegyada Isgaadhsiinta iyada oo loo eegaayo baahiyaha bulshada iyo kuwa dhaqaale ee Somaaliland, ilaalinta isticmaalayaasha. Fulinta sharcigan waxaa lagu xaddidayaa qaybah isgaadhsiinta ee k ala duwan
4) Xeerku waxa uu si buuxda u difaacayaa maalgashiga adeegyada isgaadhsiinta iyada oo mudnaan la siinayo shirkadaha maxaliga ah ee ku foogan edeegyadaas, isla markaa wasaardda iyo komishankuba sideeda u aqoonsandonaan

dhammaan heshiisyadii ka horreeyey xeerkan ee Wasaaraddu gashay.

5) Dhammaan shuruucda ku haboon iyo xeerarka maamulka ee hadda jira waxa ay shaqayn donaan ilaa iyo inta xeerku uu dhaqangal ka noqonayo, qodob kasta oo xeerkan khilaafsanina waa waxba Kama jiraan.
6) Dhammaan farsamooyinka la xidhiidha fulinta qodobada xeerkan haddii ay daruuri noqoto waxaa lagu soo saari xeer madaxwayne iyada oo uu soo jeedinayo Wasiirka Wasaaradda Boosaha iyo isgaadhsiinta.
7) Iyada oo la dhiiri gelinayo habka isgaadhsiinta casriga ah lana tixgelinayo shuruucda isgaadhsiinta ee caalamiga ah Wasaaradda waxaa xil ka saran yahay in ay soo dhammaystirto shuruucda iyo xeer hoosaadyada komishinka waxayna si tartiib ah komishinka ugu diyaarinaysaa in uu xilkiisa u madax bannaanaado.

CUTUBKA 2AAD: WASAARADDA

Qodobka 3aad: Waajibaadka Wasaaradda

Waajibaadka wasaaradda waxaa ka mid ah: -

1) Horumarinta siyaasadda guud ee isgaadhsiinta iyo farsamada xogta casriga ah ee somaaliland, iyada oo la tashanaysa dhinacyada ay khusayso. Wasaaraddu waxa ay madaxwaynaha iyo xukuumadda wakiil uga tahay qeexidda yoolka fog (istraatijiyadda) qaran ee qaybaha is gaadhsiinta si waafaqsan siyaasadda xukuumadda.
2) Wasaaraddu waa in ay diyaarisaa siyaasadda guud iyo qorshaha isgaadhsiinta dalka oo u qaabaysan

saddexdii sanadoodba mar, waxayna hordhigaysaa golagha xukuumadda si loo ansixiyo.

3) Wasaaraddu waxa ay u xil saran tahay kormeerka fulinta iyo dhaqan gelinta xeerka, siyaasadda iyo qorshaha xubinta hore lagu soo sheegay ee isgaadhsiinta somaaliland.
4) Wasaaraddu waxy horumarinaysaa istaraatejidda lagu fidin karo baaxadda adeeggaa isgaadhsiinta casriga ah si ay si ay ula jaanqaadaan horumarinta bulshada iyo dhaqaalaha somaaliland.
5) Xoojinta ka qayb qaadashada kaalinta dalku ku leeyahay tartanka isgaadhsiinta casriga ah ee heer gobol iyi heer caalami.
6) Waxay diyaarisaa qorshe dhiirigalinaya maalgashiga isgaadhsiinta iyo farsamada xogta casriga ah iyada oo abuuraysa jawi iyo saaxad ay ku suura geli karto iyo qiimo munaasib u ah macaamiisha
7) Waxay u ololaysaa ka mid noqoshada ururada caalami iyo goboleed ee isgaadhsiinta iyo inay xaqiijiso fulinta wajibaadka dalka ka saran dhawrista iyo ku dhaqanka heshiisyada somaaliland qayb ka tahay ee heer gobol iyo heer caalami ee ku lug leh isgaadhsiinta iyo farsamada xogta casriga ah, iyadoo mar walba ka duulaysa danta qaranka.
8) Waxay xilsaaran tahay kor u qaadista farsamada xogta casriga ah iyada oo la kaashanaysa komishinka, Wasaaradaha kale ee arrinkani khuseeyo iyo shirkadaha, jaamacadaha iyo shakhsiyaadka danaynaya ama khibradda iyo aqoonta u leh
9) In ay dhiiri galiso, dalka iyo dibaddaba sidii looga heli lahaa fursado waxbarasho tacliin sare iyo barnaamijyo lagu tabobarto isgaadhsiinta iyo farsamada xogta.
10) Wasaaraddu waxy bulshada ku wacyi gelisaa mudnaanta iyo kaalinta isgaadhsiinta iyo helida

farsamada xogtu ku leeyihiin kobcinta dhaqaalaha horumarinta bulshada iyo ilbaxnimada dalka.

11) Wasaaraddu waxay isku xidhaa, fulisaana adeegyada lagama maarmaanka u ah komishinka iyo ciidamada si loo diyaariyo qorshaha qaran ee mawjadaha hirarka raadiyaha, iyadoo la adeegsanayo habka ugu sareeya oo laga faa'iidaysan karo adeegsiga hirarka, islamarkaana, looga hortegayo inay isku milmaan isgaadhsiinta ciidamada iyo ta shacabka.

12) Wasaaraddu waxay diyaarisaa mabaadii'da guud ee xeer hoosaadyada la xidhiidha adeegga isgaadhsiinta Somaaliland ee lagu dhaqan gelinayo xeerkan. Isla markaana Wasaaraddu waxay hubinaysaa dhaqangalkooda iyadoo lakaashanaysa komishinka.

13) Si loo tayeeyo isgaadhsiintadalka, Wasaaraddu waxay ururinaysa xafidaysaana xogaha la xidhiidha isgaadhsiinta, haya'daha iyo laamaha kale ee dawladda ama kuwa gaarka loo leeyahay, iyadoon wax loo dhimaynn xorriyadda isgaadhsiinta ee Dastuurku bixiyey. (eeg Qod.30aad ee distuurka).

14) Wasaaraddu waxay u xil saarantahay sidii lo titiri lahaa wixii carqalado ah ee ku iman kara isgaadhsiinta iyo farsamada xogta caalimiga ah, iyada oo la tashanaya komishanka iyo ciddii kale ee ay khusayso.

15) Wassaaraddu waxay ilaalisa habsami u isticmaalka adeegga isgaadhsiinta internetka iyo adeegyada kale ee isgaadhsiinta.

16) In ay dhiiri geliso wasaaraddu habsami ugu isticmaalka suuqa xorta ah adeega isgaadhsiinta internetka iyo adeegyada kale ee isgaadhsiinta oo uu ku jiro nidaamka xadhkaha kaybalka ee "fiber optic cable" iyada oo mudnaanta koowaad la siinayo

Shirkadaha Isgaadhsiinta ee Wadaniga ah in loo fasaxo inay si aan kala faquuq lahayn umaal gashan karaan, keeni karaan, sii dhex marin karaan, kasii gudbin karaan kuna fidin karaan xadhkaha dhulka/badda hoos mara xeebaha iyo dhulka jamuhuriyada somaliland.

17) Xeerkan isgaadhsiinta Jamuuhuriyada Somaliland wuxuu tirtirayaa kana dhigayaa waxba kama jiraan ruqsad, heshiis ama qoraal cid gaar ah ay lagashay xukuumadda Jamhuuriyadda Somaliland oo khuseeyey arimaha isgaadgsiinta noocyadeeda kala duwan kaas oo noqonaya kooto (monopoly) kana hor imanaya qodobka11aad ee Dastuurka Jamuhuriyada Somaliland oo si cad u qeexaya suuqa xorta ah (free market).

CUTUBKA 3AAD: KOMISHINKA ISGAADHSIINTA QARANKA

Asaasidda Komishanka Isgaadhsiinta Qaranka

Qodobka 4aad: Abuurista Komishinka Maamulka Isgaadhsiinta

1) Waxaa xeerkan lagu asaasayaa komishanka Qaran oo magaciisu ku dhammaystiran yahay Komishinka Isgaadhsiinta Qaranka oo loo dhisayo si xeerkan waafaqsan, waxaana la xisaabtamaya Wasiirka Wasaaradda Boosaha iyo isgaadhsiinta.
2) Komishinka isgaadhsiintu waxa ay u madaxbannaan yihiin habsami u gudashada xilkooda iyagoo ku salaynaya qodobada xeerkan.
3) Waajibaadka Komishinka waxaa ka mid ah: -
   a) Komishanku waxay wasaaradda ku metelaan xilka loo igmaday si loo xaqiijiyo ujeedooyinka loo abuuray.

b) Waxay komishinku qaadaan dhammaan tallabooyinka lagu fulinayo xeerkan lagama maarmaanka ah, taas oo ay ku jirto, xaqa dacwad oogista, iyo in ay garyaqaan u qabsadaan danaha Komishinka si ay wasaaradda iyo komishanku ugu metelo sharciga hortiisa.

c) Si uu komishinku waajibaadkiisa u guto wuxuu heshiisyo la geli karaa dhinacyo kale ama cid kale oo takhasus u leh hawlaha isgaadhsiinta, sida xeeldheerayaal farsamo, machadyo aqooneed iyo guddiyo la-talineed, iyagoo la socodsiinaya dhammaan go'aanadda ay gaadhaan Wasiirka Boosaha iyo isgaadhsiinta.

d) Si loo fududeeyo xil-gudashadoodda komishanku waxa ay xaq u leeyahiin in ay u igmadaan qaar ka mid ah hawshooda farsamo ama maamul dhinac saddexaad ama waaxaha dawladda, kuwaas oo leh aqoon farsamo iyo khibrad maamul.

e) Agaasimaha guud waa xubin ka mid ah komishinka, komishankaana iska dhe dooranay maamulkiisa.

f) Komishinka isgaadhsiintu waxay yeelanayaan dhammaan awoodaha ay u wakiilatay Wasaaraddu.

g) Xarunta komishinku waa caasimadda Hargaysa waxayna laamo ka furan karaan goboladda iyo degmooyinka dalka JSL.

h) Koomishanku wuxuu ka koobnaanayaa Toddoba xubnood, waxaana soo xulaya Wasiirka wasaaradda Boosaha iyo isgadhsiinta isagoo ku soo xuli doona sifooyinkan laguna soo saarayo xeer madaxwayne: -

I. Laba xubnood (ururka Shirkadaha Isgaadhsiinta)

II. Hal xubin (aqoonyahano ku xeel dheer aqoonta isgaadhsiinta)

III. Hal xubin (garyaqaan ku takhasusay Shuruucda)
IV. Laba xubnood (aqoon yahan metalaya Macaamiisha(customers)
V. Hal xubin Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Boosaha iyo isgaadhsiinta JSL

4) Marka wasiirku soo xulo xubnaha Komishinka wuxuu Madaxweynaha Jsl u gudbinayaa laba iyo toban (12) xubnood marka laga reebo Agaasimaha Guud oo ku imanaya xilkiisa, iyadoo laga soo xulayo laba xubnood (2), xubin kastaana ku salaysan aqoonta xeerku xusay.
5) Komishinka Isgaadhsiintu waxay yeelanayaan dhammaan xuquuqda ay u wakiilatay wasaaraddu.

Qodobka 5aad: **Awoodda iyo Waajibaadka Komishinka**

waxa waajib ka saaran yahay waxa komishanka

awoodna uu u leeyahay: -

1) In ay ka talo bixiyaan diyaarinta xeer-hoosaadyada la xidhiidha qaybaha isgaadhsiinta, kana qayb qaataan fulintooda.
2) In ay soo saaraan xeer-nidaamiyeyaal iyo go’aamada lagama maarmaanka u ah fulinta xilkooda iyo xeerkan, kuwaas oo ay ka mid yihiin, xeerarka aasaasiga ah ee farsamada ,ruqsadaha iyo soo jeedinta cashuuraha la xidhiidha maaraynta hirarka kala soocidda xisaabaha, isku xidhka galaan-gal u yeelashada shebekadaha iyo adeegyada isgaadhsiineed,talo ka bixinta tacriifadaha lambarada, adeegga caalamiga ah, kobcinta tartanka isgaadhsiinta xallinta, khilaafaadka shirkadaha iyagoo u saaraya gudiyo farsamo oo

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA FAAFINTA RASMIGA AH OFFICIAL GAZETTE SOLICITOR GENERAL OFFICE

dhexdhexaadiya, oggolaanshaha qalabka, iyo hubinta tixgelinta shuruudaha Ruqsada.

3) In ay ilaaliyaan xuquuqda macaamiisha, isla markaana xaqiijiyaan shuruudaha ruqsadda iyada oo si gaar ah loo eegayo: -
   - **a)** Tacriifada Addeegga
   - **b)** Suurtagalnimada iyo helida adeegga
   - **c)** Tayada iyo heerka adeegga.
   - **d)** Ilaalinta sirta Iyo xogaha adeegga
4) Inay qaadaan talaabooyinka lagama maarmaanka u ah si ay u xakameeyaan ciddii jebisa, ku xad-gudubta, ama ku talax tagta shuruudaha kor ku xusan.
5) In ay kor u qaadaan shirkaduhu isla markaana dhiirigeliyaan in tartan firfircoon oo xalaal ah uu dhex maro, isla markaana qaadato talaabooyinka lagama maarmaanka u ah ee la xidhiidha: -

a) In ay ka-dheeraadaan Hab-dhaqan kasta oo ka soo horjeeda tartanka xorta ah si ay u xaqiijiyaan furfurnaanata suuqa, waxaa kale oo xil ka saran yahay inay xayiraan qof kasta ama ruqsadle kasta oo isku dayaya inuu si qaloocan uga faa'idaysto Macaamiisha.

b) In ay diyaariyaan shuruudaha, halbeegga, iyo habka loo bixinayo liisamada shebekadaha, adeegga isgaadhsiinta iyo isticmaalidda mawjadaha raadyaha, iyada oo aan waxba loo dhimayn shuruudaha xeerkani jideeyey.

c) In ay darsaan codsiyada adeegga isgaadhsiinta guud, isla mrkaana soo saaraan go'aamo la xidhiidha codsiyada si loo dhammaystiro soo saaridda ruqsadaha hirarka raadyawga ruqsadaha isgaadhsiinta, bixinta ruqsadaha, fulinta, kormeerka joojinta iyo ruqsada kala noqoshada si xeerkan waafaqsan iyadoo go'aankoodu kama

danbays ahana ogaysiin ku siinaya Wasiirka Boosaha Iyo isgaadhsiinta.

d) In ay jaangooyaan heerka ugu hooseeya ee tayada adeegga ruqsadluhu u samaynayo macaamiisha iyaga oo la tashanaya Ruqsadlaha isla markaana u kuurgelaya u hoggaansamidda shuruudaha ruqsadda iyo xeerka.

e) In ay ururiyaan codsiyada bilowga ah kuwa sannadlaha ah iyo cashuurta cusboonaysiinta Ruqsadaha, ururinta ganaaxyada iyo cashuuraha ruqsadaha iyo ururinta cashuurta adeegyada isgaadhsiinta si waafaqsan xeerarka Maaliyadda

f) In ay maamulaan isticmaalka isgaadhsiinta bulshada rayidka ah ee hirarka raadyaha, kuwaas oo ka soo lalinaya xogta gaadiidka dushiisa dhulka cirkaa, Badda, ama dayax-gacmeed. Komishanku waxa uu u xil saran yahay diyaarinta qorshaha qaran ee xaddidaya hirarka, iyo qorshaha diiwaan gelinta rugaha hirarka isgaadhsiinta iyaga oo la kaashanaya wasaaradda iyo cidii kale ee ay khusayso waxa kale oo uu xil ka saaran yahay socodsiinta qaybta rayidka ee qorshaha qaranka ee laxidhiidha qoondaynta hirarka iyo diiwaanka qaranka ee hirarka iyo baahinta xeerarka la xidhiidha hirarka isgaadhsiinta.

6) Inay Kala shaqeeyaan komishinka dhigooda ah ee ka jira dalalka kale, isku xidhka hiraraka isgaadhsiinta iyada oo la raacayo xeerarka ururka caalimaiga ah ee isgaadhsiinta.

7) In ay bixiyaan ruqsadaha hirarka iyada oo loo raacayo qorshaha qaran ee hirarka lana kaashanaya wasaaradda iyo in ay kormeeraan isla markaana fuliyaan habka isticmaalka mawjadaha isgaadhsiinta ee dalka si waafaqsan xeerkan iyo

shuruudaha Ruqsada, si ay u xaqiijiso isticmaal tayo leh.

8) In ay dhiiri geliyaan kana shaqeeyaan suurta gelinta isku xidhka adeegga oo ay k u jirto in shirkadaha isgaadhsiintu wadaagi karaan adeegga iyo hantida.

9) Inay soo saaraan tilmaamo maamul, si ay u maamulaan isticmaalka shebekadda isgaadhsiinta iyo shuruudaheeda isku xidhka isla markaana wasaaradda uga ansixiyaan heshiisyada isku xidhka hoose iyo xaqiijinta in aan la jebin heshiisyada.

10) In ay ka garnaqaan cabashooyinka macaamiisha baadhista iyo daba galka adeeg bixiyeyaasha iyo in ay hubiyaan sugidda cabashooyinka islamarkaana xal u helaan khilaafka u dhexeeya ruqsadlayaasha, macaamiisha iyo cid kasta oo ku lug leh hawlaha is gaadhsiinta iyaga oo qaadaya talabada ku haboon.

11) Inay ku dhaqmaan dhexdhexaadin ama xaqsoornimo kana go,aan qaataan khilaaf kasta oo dhexeeya ganacsatada isgaadhsiinta lana xidhiidha fulinta xeerkan taas oo ay ku jirto;

    a) Diidmada isku xidhka hoose, dhammaystiran heshiisyada isku xidhka hoose iyo xaaladaha suurtagelin kara shebekad is gaadhsiineed.
    b) Suurta galnimada iyo xaaladaha wada isticmaalka adeegga guud ee jira ama hanti gaar ah.
    c) Fulinta hab tilmaamaya qaybinta waajibaadka adeega guud iyo qiimaynta faraqa adeegga iyo inta ku bixi karta.

12) Inay dejiyaann isla markaana meel mariyaan halbeegga iyo shuruudaha gaarka ah ee heshiis hoosaadka khadadka waayirada, qalabka aan waayirka lahayn, iyo xadhkaha badda hoos mara

marka lagu daro qalabka isgaadhsiinta ee bar kulanka shebekadda isgaadhsiinta guud.

13) Inay buuxiyaan oggolaanshaha nooca qalabka isgaadhsiinta ee bar kulanka ee loogu talo galay isticmaalka qof ahaaneed iyo ka gaar ahaaneed ama isticmaalka meel gaar ah iyo ilaalada meeshaas.

14) In ay diyaariyaan isla markaana fuliyaan qorshaha qaran ee lambarada iyag oo u gaar yeelaya ruqsadle kasta lambaro si waafaqsan qorshaha qaran ee lambarada.

15) Inay dib u eegaan cashuurta si ay u hubsadaan inay macquul tahay oo cadaalad ku dhisan tahay, dheelitirka qorshaha cashuuraha iyo tallaabooyinka kale ee la xidhiidha maamulidda cashuuraha iyada oo ay ku jiraan ruqsadaha isgaadhsiintu ee kaabaya, hadday lagama maarmaan noqotana waxay xaddidayaan cashuurta ruqsadle ka bixiyo suuqa isgaadhsiinta ee dhiggiisa ah iyo qiimaha ku kordhi kara adeegga isgaadhsiinta iyagoo wixii laga bedelayo dib ugu celinaya wasaaradda. Waxaa xubintan ka soo talo bixinaya guddi ka kooban komishinka iyo wasaaradda boosaha iyo wasaaradda maaliyadda oo ay magcaabaan labada wasiir, waxaana jidaynaya cashuurta golaha wakiilada markay sidaas ku qancaan.

16) Inay qabtaan cabashada dadwaynaha ee la xidhiidha adeegga guud, cashuurta iyo cashuuraha laga qaado adeegga aan la hayn wax tartan ah.

17) Inay ganaaxaan shirkadaha mar kasta oo ay jebiyaan xeerka ama xeer hoosaadyada sida iyada oo liisanka looga joojinaya si ku meelgaadh ah ama si rasmi ah ama lagu ganaaxo qadar gaadhi kara 5% dakhliga shirkadda marka uu xad gudub ku soo noqnoqdo.Shirkadda tallaabadan laga qaaday waxaa u bannaan in ay cabasho qoraal ah u gudbiyaan

wasiirka si dhexdhexaadin uga galo arrinka taagan haddii shirkadi ku qanci waydo dhexdhexaadinta wasiirka waxay shirkaddu dacwad u gudbin kartaa maxkamadaha awoodda u leh .

18) Si ay u fuliyaan xilkooda komishanku waxa uu mudnaanta siinayaa *xeerkan iyo*

19) halbeegga caalamiga ah ee ugu wanaagsan maamulidda adeegga isgaadhsiinta, waxay meel marinayaan hab lagu ururinayo xogta, faallooyinka iyo talo bixinta shirkadaha iyo dhinacyada kale ee daneeya, hadday lagama maarmaan tahay waxay abuurayaan guddiyo talo bixineed.

20) In ay ururiyaan xogta la xidhiidha isgaadhsiinta si ay u soo saaraan war bixino, buug iyo qaab ay raacaan macaamiishu, waxay kale oo ay bulshada u diyaariyaan barnaamijyo wacyigelineed kuwaas oo lagu barayo muhimadda isgaadhsiintu u leedahay horumarka dhaqan iyo dhaqaale ee bulsho JSL.

21) In ay diyaariyaan warbixin sannadeedka wax qabadka komishinka ee sannadka, guulaha ay xaqiijiyeen, dib u-u-dhaca ku yimid qorshahooda taagan iyo kan fog.

Qodobka 6aad: Shuruudaha Xubnaha Komishinka

Waxaa komishinka maamulaya guddiga maamul oo ka dhexbaxaya guddiga komishinka oo ay hogaaminayaan Guddoomiye, gudoomiye xigeenka iyo agaasime.

1) Shuruudaha qofka xubin ka noqonaya komishinka;
    a) Waa in uu ahaadaa muwaadin reer soomaaliland ah.
    b) Waa in maskax ahaan iyo jidh ahaanba guddan karaa waajibaadka shaqo.
    c) Waa in aanu xubin ka ahayn golayaasha Qaranka.

d) Waa in aanay maxkamadi ku xukumin dambi ciqaabeed wayn ama musuq lagu aqoon.
e) Waa in uu haystaa ugu yaraan shahaado dugsi sare haddii aanu ahayn xirfadle si gaar ah xeerku u xusay.

2) Muddada xilku waa shan sannadood oo mar la cusboonaysiin karo.
3) Mushaharka gunooyinka iyo xuquuda kale ee maaliyadeed ee guddomiyaha iyo xubnaha kale ee golaha maamulka waxaa lagu caddaynayaa xeer hoosaad uu yeelan doono komishanku wasiirkuna wareegto ku soo saari doono.
4) Haddii mid ka mid ah xubnaha ay/uu ka tago/tagto ama laga qaado amba geeriyi ku timaado waxaa jagada bannaanaatay loo marayaa buuxinteeda, sidii loo magcaabay, iyada oo muddo bil gudaheed ah lagu soo buuxinaayo xilkaas bannaanaaday.
5) Marka laga reebo xaaladaha xeerkani tilmaamayo oo lagu soo saarayo wareegto, ma' bannaana in xubinta golaha maamulka laga qaado xilkeeda ka hor dhammaadka mudada xafiiska.
6) Waxaa xubinimada lagu waayi karaa :-
   a) Is casilaad
   b) Muddada oo dhammaata.
   c) Haddii dantiisa iyo tan komishinku iska hor yimaadaan sida xeerkani dhigayo lana caddeyo.
   d) Hadu waayo mid ka mid ah shuruudaha xubinimada.
   e) Haddii uu galo danbi ka soo hor jeeda dhexdhexaadnimada komishinka caddayn suganna loo helo.
   f) Haddii uu gudan kari waayo waajibaadkiisa xubinimo dhibaato soo gaadhay jidh ahaan iyo maskax ahaanba dardeed.

Qodobka 7aad: Xilka iyo awooda Gudidda

Guddiga Komishanku waxa uu qabanayaa dhammaan xilka komishinka sida ku cad xeerka, waxa uuna qaadankaraa go'aamada lagama maarmaanka u ah xaqiijinta ujeedooyinka komishinka loo asaasay, guddigu si uu guto waajibaadkiisa wuxuu isticmaalyaa dhammaan awoodiisa ku xusan xeerka ama xeerhoossadyada gaarka ah.

1) Ansixinta saraakiisha komishinka ka dib marka agaasimaha guud soo magcaabo inta aan loo gudbin wasiirka.
2) Qeexidda himilada komishinka iyo marinka loo marayo xaqiijinteeda.
3) In uu ansixiyo qorshaha komishinka iyo shaqadeeda, si waafaqsan siyaasadda guud ee wasaaradda.
4) In uu kormeero oo qiimeeyo horumarka laga gaadhay istraajiyada komishinka iyo ujeedooyinka ay hiigsanayso.
5) In uu ansixiyo maamulka iyo qaab dhismeedka komishinka una gudbiyaan wasiirka.
6) In uu xaqiijiyo meel marinta qorshaha komishinka isaga oo dib u eegaya qaab dhismeedka iyo qorshaha uu soo gudbinayo agaasimaha.
7) In uu u helo komishinka ilo dhaqaale oo dabooli kara baahidooda iyo fulinta waajibaadkooda: -
   a) Ansixinta miisaaniyad sannadeedka iyo xisaab xidhka
   b) Ansixinta daymaha lagama maarmaanka ah si komishanku u fuliyo hawlihiisa
   c) Ansixin wixii kharash ah ee ka baxsan Miisaaniyad sanadeedka
   d) Gudoomida hibooyinka iyo taburucaadka iyada oo la raacayo qaraarada iyo go'aamada u dhigan ee la

xidhiidha arrintan loona gudbiyo wasiirka iyada oo la dhawrayo xeerka

e) Ansixinta siyaasadda maamulka shaqaalaha

f) Ansixinta iyo kormeerada go'aanada komishinka, mashruucyada, heshhiisyada, adeegga iyo ruqsadaha

g) Guddiga oo la shaqaynaya agaasimaha guud in la muujiyo aragtida komishinka ee bulshada, iyo dhinacyada daneeya isla markaana kor loo qaado sumcada Komishinka

h) Guddoomiyaha ama Xoghayaha Komishinku dib u eego talloyinka agaasimaha guud usoo jeediyo si aragti midaysan loogu gudbiyo wasiirka

i) Komishinku waxa uu awood u leeyahay in uu dhexdiisa ka magcaabo gudi iyo in ka badan, si uu ugu igmado qayb ka mid ah waajibaadka gudiga, sidoo kale komishinku wuxuu xaq u leeyahay inuu u igmado qaybo ka mid ah awoodihiisa Gudoomiyaha ama agaasimaha fulinta

j) Kor u qaadida sumacadda komishinka ee dhinaca dhexdhexaadnimaddaiyo wax-qabadka.

Qodobka 8aad: Fadhiyada Guddiga

1) Guddida waxa uu kulmayaa labadii biloodba mar ugu yaraan, iyada oo guddomiyahu isugu yeedhayo ama ku xigeenku markuu maqanyahay

2) Guddidu wuxuu yeelan karaa fadhi aan caadi ahayn oo uu isugu yeedho guddoomiyaha gudigu ama ay ugu yaraan 3 xubnood oo komishinka ka tirsani ku soo jeediyaan qoraal sababaysan saxeexanna iyada oo guddoomiyahuna 10 cisho guduhood isugu yeedhayo fadhi aan caadi ahayn. Waxaa kale oo fadhi aan caadi ahayn soo jeedin kara wasiirka oo isaguna qoraal sababaysan u gudbinaya guddomiyaha gudida.

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA
FAAFINTA RASMIGA AH
OFFICIAL GAZETTE
SOLICITOR GENERAL OFFICE

3) Shirka gudidu waxa uu ku qabsoomayaa ugu yaraan afar xubnood, waana in gudoomiyaha ama guddomiye ku xigeenku jooga.
4) Go'aanka guddigu wuxuu ku ansaxayaa cod aqlibiyad ah, oo ah xubnaha jooga ee codeeyey. Marka ay codka xubnuhu isku cod noqdaan waxaa codaynaya guddomiyaha fadhiga.
5) Xoghayah gudidda oo noqonaya xubinmaamul oo komishanku iska dhex doorto wuxuu xilkiisana ka mid ah diyaarinta ajandaha shirarka, ururinta xogta fadhiyada gudidda ilaalinta qoraalada iyo waraaqaha iyo hawl kasta oo guddigu u xil saaro.
6) Guddigu waxa uu fadhiyadiisa ku marti qaadi kara wasiirka iyo qof kasta oo ka soo qayb galkiisa uu u arko muhiim, waxaana ka reeban qof kasta oo lagu marti qaado fadhiga in uu codeeyo ama uu buuxiyo tirade fadhigu ku qabsoomayo.

CUTUBKA 4AAD: XIL- GUDASHADDA KOMISHANKA

Qodobka 9aad: Qaab Dhismeedka Komishanka

Agaasimaha guud ayaa dejinaya qaabdhismeedka komishanka isla markaana hordhigaya guddida waxaana ansixinaya wasiirka.

Qodobka 10aad: Shaqaalaynta Shaqaalaha iyo Magdhawgooda

1) Komishanku waxa ay yeelanaysaa shaqaale ka hawl gala fulinta, kuwaas oo magcaabidooda, ama heshiisyadooda, gunnoyinkooda, mushaharkooda, xuquuqdooda iyo waajibaadkooda lagu maamulidoono xeer hoosaadyada wasaaraddu soo saarto.

2) Wasiirku isaga oo la tashanaya Agaasimaha guud waxa uu qorayaa shaqaalaha iyo la taliyeyaasha Komishanka una gudbinayaa guddiga, si loo ogolaado iyada oo tixgelin lasiinayo miisaaniyad sanadeedka komishanka ee wasaaraddu usoo diyaariso si waafaqsan xeerkan. Iyadoo loo raacayo xeerka shaqaalaha dawlada.

Qodobka 11aad: Iska Hor imaadka Danaha

1) Waxaa ka reeban gollaha Komishanka iyo shaqaalaha Komishankainay si toos ah ama si dadban wax maslaxad maaliyadeed ah uga yeeshaan shirkadaha isgaadhsiinta mudada ay xilka hayaan, mid kasta oo ka mid ahna waxaa ku waajib ah in uu qoraal ku gaadhsiiyo Komishanka haddii uu wax maslaxad maaliyadeed ah ku yeesho isgaadhsiinta.
2) Agaasimaha guud iyo xubin kasta oo ah Komishanka marka ay xilka shaqada Komishanka bilaabayaan, waxay qorayaan caddayn ay ku muujinayaan:
   a) Dan kasta oo ay ogyihiin in ay ku leeyihiin shirkadaha isgaadhsiinta mid toos ah iyo mid dadbanba.
3) Wasiirku wuxu meesha ka saari karaa dan kasta oo caadi ah ama an mudnaan lahayn (non mate rid)oo golaha ama mid ka mid ah shaqaaluhu ku leeyahay shirkadaha isgaadhsiinta,taas oo aan ka hor imanayn
4) Shruudaha xilka xafiiska uu hayo, wasiirkuna wuxuu soo saarayaa go'aan sababaysan oo la xidhiidha oggolaanshaha dantaa.
5) Wasiirku marka uu ka go'aan gaadhayo baaxadda danta gaarka ah oo agaasimaha guud ama mid ka mid ah xubnaha Komishanku ku leeyahay

shirkadaha isgaadhsiinta oo laga yaabo in ay ka hor timaado danta komishanka waxa uu maanka ku haynayaa:

a) Baaxada iyo saamaynta ku leedahay danta dhaqaale ee shirkada uu ku leeyahay agaasimahu guud ama xubnaha golaha.
b) Inta ay le'egtahay, heerka ay gaadhsiisantahay iyo kaalinta komishanku ku leeyahay shaqada shirkada Agaasimaha guud ama xubnaha danta ku leeyahiin.
c) Iyo fekerka dadku ka qaadan karo danta gaarka ah ee xubintu ku leedahay shirkadda.

Qodobka 12aad: Ilaalinta Sirta Shaqada

Waxaa ka reeban golaha iyo shaqaalaha komishanka bixinta xog kasta oo ay si toos ah ama si dadban ugu ogaadaan intay shaqada hayaan, waajibkani qofka waa saarnaanayaa xataa hadduu shaqadda ka tago.

CUTUBKA 5AAD: MAALIYADDA IYO WIXII LA XIDHIIDHA

Qodobka 13aad: Xisaabaadka iyo Hanti Dhawrka

1) Sannad maaliyadeedka Komishanku waxa uu ka bilaabmayaa bilawga bisha January ee taariikhda miilaadiga wuxuuna dhammaanayaa 31 December ee sanadkaa.
2) Komishanku waxaa uu yeelanayaa sannad walba miisaaniyad u gaar ah
3) Miisaaniyadda gaarka ah ee komishanka iyo lambarkeeda xisaabta (Financial account) waxaa gudbinaya wasiirka Wasaaradda isaga oo ka ansixin doona hay'adaha ay khusayso.

4) Agaasimaha guud isaga oo la tashanaya golaha waxa uu diyaar garaynayaa miisaaniyad sannadeedka, waxaana loo gudbinayaa wasiirka odoroska miisaaniyad sanadeedka dambe 3 bilood ka hor dhammaadka sannad maaliyadeedka
5) Wasiirku waxa uu bilawga sannad maaliyadeed kasta magcaabayaa hanta dhawr madax bannaan oo hubiya qaab xisaabeedka iyo lambarka xisaabta ee komishanka. Wuxuu kaloo adeegsan karaa hanta dhawrka guud ee dalka.
6) Agaasimaha guud waxu diyaarinayaa war bixin xisaabeed la mid ah ta hantidhawrka wuxuna ku lifaaqayaa lambarka xisaabta iyo warbixinta hant-dhawrka isla markaasna siinaya nuqul guddiga.

Qodobka 14aad: Maaliyadda Komishanka

1) Ilaha Maaliyadda Komishanku waxay ka koobnaanayaan:
a) Dakhliga ka soo xerooda codsiyada cusboonaysiinta Ruqsadaha.
b) Ganaaxyada laga qaado ruqsadlayaasha iyada oo lagu jaangoynayo ruqsadaha la bixiyey oo ay ku jiraan kuwa gaarka ah iyo kuwa guud (individual and class licenses).
c) Cashuurta lag qaado adeegga u bixiyo Komishanku.
d) Ganaaxyada uu xeerkani jideeyey.
e) Kaalmo uu Komishanku helo isla markaan Wasiirku ogolaaday.
f) Kaalmo looga qoondeeyey miisaaniyada guud ee dalka.
g) Illo kasta oo wasiirku ansixiyo.
2) Kordhin kasta oo lagu sameeyo khidmadda adeegga waxaa ansixinaya wasiirka, hadduu diido wasiirku kordhinta wuxuu ku soo saarayaa qoraal sababaysan oo uu ku caddaynayo is hortaagiisa waxaana shardi

ah in kordhinta khidmadaha iyo takaaliifta kale la horgeeyo oo uu Golaha Wakiiladu ogolaado.

3) Shaqada iyo hawlaha waxaa lagu maalgelinayaa sannadka hore miisaaniyada guud ee qaranka iyada oo lagu talo gelayo in shaqada Komishanka laga maalgelin doono cashuuraha lagu xusay faqrada 1aad ee qodobkan, haddii aanay ku filayna waxaa la dabaqayaa faqrada soo socota.
4) Komishanku iyaga oo kaashanaya Wasaaradda waxay wasiirka maaliyadda u gudbinayaan codsi ay ku dalbanayaan in laga kaabo khasnadda qaranka si ay u daboosho dhimaalka miisaaniyadda

Qodobka 15aad: Kharaska

Komishanku waxa ay isticmaalayaan miisaaniyadooda si xeerkan waafaqsan si ay u maalgeliyaan hawlahooda oo ay ku jiraan,

1) Kharashka maamulka iyo socodsiinta hawlaha komishanku
2) Bixinta mushahaarooyinka, Gunooyinka, habeen dhaxyada, ciidaha iyo xuquuqda shaqo ee shaqaalaha.
3) Wax kasta oo lagama maarmaan u ah dardar gelinta iyo tayaynta xil gudashada (waajib gudashada) Hay'adda ha ahaadeen hanta guurto iyo mid ma guurto ah, iyo wax kasta oo ah raasamaalka hay'adda
4) Wax kasta oo lagama maarmaan u ah dhawrista hantida Wasaaradda/Komishanka (guurto iyo ma guurto)
5) Bixinta kharashaadka lagama maarmaanka u ah gudashada waajibaadka komishanka ee xeerkani tilmaamay.

6) Hadhaaga miisaaniyada la ansixiyey ee komishanka waxaa lagu wareejinayaa khasnadda dawladda bil gudaheed marka hantidhawrku dhammeeyo xisaabta, lambarka xisaabta socota ee komishanka si xeerkan waafaqsan.

CUTUBKA 6AAD: RUQSADA

Qodobka 16aad: Shuruudaha Guud

1) Qofna ma aasaasi karo, mana maamuli karo shabakad isgaadhsiineed, ama ka ganacsan karo adeegga guud ee isgaadhsiinta ee Soomaaliland haddii aan loo qaadan Ruqsad si waafaqsan xeerkan.
2) Qofna ogolaansho la'aan ma xidhi karo shebekedaha isgaadhsiineed ama nooc kasta oo qalab isgaadhsiineed, haddii aan loo ogolaan si xeerkan waafaqsan.
3) Qofna kama hirgelin karo habka dib ula soo hadalka Soomaaliland gudaheeda haddaanu ogolaanshiiyo u haysan.

Qodobka 17aad: Shebekedda is gaadhsiinta gaarka ah

1) Waxaa la aasaasi karaa amba la hawl gelin karaa shebekedda isgaadhsiinta gaarka ah iyada oo Ruqsad laga qaadanayo komishanka marka laga reebo kuwa isticmaalka hirarka raadyaha ee loo sharciyey ruqsada sida ku xusan Cutubka 6aad ee xeerkan.
2) Waxaa la isku xidhi kara shebekedaha isgaadhsiinta gaarka ah, waxaa kaloo lagu xidhi kara shebekedda isgaadhsiinta guud ka dib marka la gaadho heshiis qaran oo dhex mara dhinacyada ay khusyso, kaas oo waafaqsan tusaalaha iyo tilmaamaha komishanka oo cadaynayoshuruudaha iyo qaabka farsamo ee isku xidhku ku hirgelayo hadday lagama maarmaan

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA FAAFINTA RASMIGA AH OFFICIAL GAZETTE SOLICITOR GENERAL OFFICE

noqoto noocyo gaar ah oo isku xidhkaas ah waxaa loo dalban karaa ogolaanshiiyaha komishanka.

3) Qofka leh, ama hawlgeliya ama maamula isgaadhsiin gaar ah u ma bannaana in uu bixiyo adeegga isgaadhsiinta guud.

Qodobka 18aad: Bixinta Ruqsada Isgaadhsiinta

1) Ruqsadda loo qaadanayo maamulidda shebekedaha isgaadhsiinta guud ama adeegga isgaadhsiinta guud hadday yihiin kuwo qof gaar ah ama kuwo guud waxaa komishanku u xaddidi karaa xilli go'an iyada oo xeerka la raacayo.

2) Ruqsadda loo bixiyey si xeerkan waafaqsan waxba ka bedelimayso ruqsad kale ama waajib kale ama xaalad kale oo lagu mutaystay xeer kale

Qodobka 19aad: Shuruudaha La Xidhiidha Ruqsad Gaarka Ah iyo Ruqsad Guud

1) Codsadah ruqsad waxaa laga rabaa in uu yahay shirkad sharci ahoo wadani ah ama laan shirkad ajenebi ah oo haysata ruqsad ay kaga hawlgasho Somaliland si waafaqsan xeerka Ganacsiga.

2) Si loo bixiyo ruqsad waxa shardi ah in dhammaan agabka iyo shaqaalaha adeeggu ay deggan yihiin Somaliland komishankuna waxa uu awood u leeyahay in uu ka tanaasulo shuruudahaa marka uu ka ansixiyo wasaaradda loona arko in ay jirto baahi dalku u qabo adeeggaas isgaadhsiineed oo aan laga heli Karin dalka gudihiisa,iyada oo la eegayo tayada, waxaase u shardi ahj in cidda sida tooska ah uga faa'iidaysanaysa adeeggaas ay noqoto macaamiisha iyada oo komishanku kaga go'aan qaadanayo shuruudaha ku xusan ruqsadda.

Qodobka 20aad: Gudbinta Dalabka Ruqsada

1) Qoraal ku socda komishanka, ogaysiinna uu ku leeyahay wasiirku ayaa lagu dalbanayaa arjiga codsiga Ruqsadda isgaadhsiinta, Arjiga waxaa waxaa lagu lifaaqayaa xogta iyo cadaymaha sugaya xogta dhamaystiran ee codsadaha iyada oo ka hor la soo bixinayo cashuurta codsiga ruqsadda sida xeerku u dhigayo. Komishanka waxa ay ku war celinayaan 15 maalmood gudahood marka laga soo tiriyo maalinta si rasmi ah codsiga codsigu u xerooday.
2) Komishanku waxa ku war gelinaysaa codsadaha haddii aanay aqbalin codsigiisa go,aan sababaysan oo faah-faahsan .

Qodobka 21aad: Nuxurka xogta Ruqsada

1) Ruqsada isgaadhsiinta kuma wareegi karto cid aan la siin, haddii aan ogolaansho qoraal ah laga helin komishanka.
2) Ruqsadda komishanku bixiyo waxa ay ku soo baxaysaa qoraal haddii aan xeerku wax ka bedelin waxayna dhaqan gal ahaanaysaa mudada lagu xaddiday ee ku xusan.
3) Ruqsada isgaadhsiinta waa in ay ku jirtaa:
    a) shuruudaha komishanku u arko lagama maarmaan ee suuro galka ah
    b) Arrimaha looga baahanyahay ruqsadluhu in uu u gudbiyo komishanka iyada oo la dhawrayo xaaladaha iyo xilliga loo qabtay sida waraaqo rasmi ah xogta lambarka xisaabta iyo xogta kale ee komishanku dalbado si uu u gutto waajibaadkooda si xeerka waafaqsan.

Qodobka 22aad: Bixinta Ruqsadaha Gaarka ah

1) Ruqsadaha gaarka ah waxaa la bixin karaa marka agaasimaha guud ka talo bixiyo isla markaana wasiirku ogolaado 30 cisho gudahood ah, marka Agaasimaha guud soo gudbiyo talo bixintiisa.
2) Haddii wasiirku diido bixinta ruqsada gaarka ah ama mudadii warcelintu dhammaato iyada oo aan wasiirku ka go'aan gaadhin, agaasimaha guud waxa uu dib ugu soo gudbin karaa wasiirka muddo 30 maalmood gudahood si go'aan kama dambays ah wasiirku uga gaadho dib usoo celinta.
3) Mar kasta oo wasiirku diido talo bixinta komishanka waxa uu sababaynayaa goaankiisa si loogu qanciyo codsadaha
4) Komishanku inta aanay codsiyada ruqsadaha gaarka ah ka go'aan gaadhin waxaa la hubinayaa in codsaduhu soo buuxiyey shuruudaha xeerka, xeer hoosaadyada iyo go, aamada maamul ee la soo saaray si xeerkan loo dhaqan geliyo iyada oo si gaara loo hubinayo: -
   a) In codsaduhu buuxiyey halbeega xeer ee lagu codsanayo ruqsada kaas oo komishanku dejinayo.
   b) In uu qaban karo adeegga macaamiisha iyda oo lagu salaynayo heerka ugu hooseeya ee halbeegga heer caalami.
   c) In uu tartan xor ah u galay kuna guulaystay.
5) Komishanku waxa uu 100 maalmood gudahood kaga go'aan gaadhayaa codsiga haddii loo baahdo, xog dheeraad ahna waxaa laga dalbanayaa codsadaha, iyada oo sidaa ku wargelinaysa codsadaha muddo aan ka badnayn 30 maalmood gudahood oo ka bilabanta taariikhda la qabtay

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA FAAFINTA RASMIGA AH OFFICIAL GAZETTE SOLICITOR GENERAL OFFICE

codsiga, go'aanka kama danbaysta ahna wuxuu ku soo baxayaa marka laysu eergo muddo dheer:

a) 30 maalmood oo ka bilaabanta marka uu soo gudbiyey xogta dheeraadka ah ama
b) 160 maalmood gudahood oo ka balaabanta taariikhda codsiga.

6) Ruqsada gaarka ah waa in la xaddido heerkeeda, sida ugu suurto galsan haddii farqi yimaadana waa in la sababeeyaa.
7) Iyada oon lagu xadgudbin qodobkan, komishanku iyagoo ka ansixinaya wasiirka waxa uu Ruqsad siin karaa codsadaha aan lahayn saylad wayn taas oo uga debecsan marka la barbar dhigo kuwa saylad wayn leh.
8) Todoba maalmood gudahood xilliga ruqsadda la bixiyey, waa in lagu war geliyaa ruqsadlaha in uu gudoomo ruqsadiisa, iyada oo loo marayo qaab loola xidhiidhi karo taas oo ku cad codsiga

Qoddobka 23aad: Cusboonaysiinta Ruqsadda Gaarka ah

1) Iyada oo aan la khilafayn faqradda (2aad) ee qoddobkan, Ruqsadaha gaarka ah ee u soo baxay si xeerkani waafaqsan waxa loo cusboonaysiin doonaa marka ruqsadluhu sidaa codsado.
2) Komishanku waxa uu diidi karaa cusboonaysinta ruqsadda hadday u caddaato in ruqsadluhu jebiyey shuruudaha ruqsadda, haddii talaabo sharciga ah laga qaaday iyo haddii kaleba si uu ugu hogaansamo xeerka.
3) Komishanku go'aanka diidmada cusboonaysiinta Ruqsadda waxa uu ruqsadlaha ku wargelinayaa sannad ka hor inta aanay ka dhicin ruqsaddu iyada oo qoraal loogu wargelinayo xadgudubka

uu ku mutaystay in ruqsadda laga joojiyo ka dib marka laga ansaxiyo Wasiirka.

4) Waa in Komishanku mar labaad tixgeliyo jawaabta ruqsadlaha inta aan Ruqsaddu ka dhicin iyo ka hor inta aan tallaabada laga qaadin.

Qodabka 24aad: Cusboonaysiinta iyo la Noqoshada Ruqsadaha Gaarka ah

Komishanku waxa ay wax ka bedel ku samayn karaan, lana noqon karaan Ruqsadda gaarka ah marka ay jiraan xaaladahani: -

1. Marka uu iskiis u oggolaado ruqsadluhu
2. Iyada oo la cuskanayo jebinta shuruudaha ku cad Ruqsadda
3. Marka cusboonaysiinta iyo la noqoshada Ruqsaddu waafaqsan tahay Qod. 36aad, ee sharciga la xidhiidha xaqiijinta Ruqsadda gaarka ah.

Qoddobka 25aad: **Bixinta Ruqsada Guud**

Ruqsada maamulida shebekedda isgaadhsiinta guud ama qoddobada la xidhiidha adeegga isgaadhsiinta guud waxa loo bixinayaa habka Ruqsad qaadashada guud marka laga reebo Ruqsadaha lagu xidhay wax yaabaha soo socda ee ruqsadlaha gaarka ahi u baahan yahay:

1. Isticmaalida mawjada radyawga, ama
2. Isticmaalka lambar telefoonada iyada oo la raacayo qorshaha Qaranka ee lambarada.
3. Adeegyada soo socodda:
   a. Adeega isgaadhsiinta ee wareega. (mobile telecommunications)
   b. Shabakedda humaaga ah ee adeega wareega.

(mobile virtual network operators)

c. Qalabka Vsat
d. Lambar tuse (paging).
e. Oggolaashaha isticmaalka adeegga radiyo moobaylka. (public access mobile radio services)
f. Adeegga isgaadhsiinta maguurtadda ah ee qaran. (national fixed services)
g. Adeegsiga goobaha caalamiga ah (International facilities)
h. Adeegyadda caalamiga ah (international services)
i. Isweydaarsiga internetka (internet exchange)

4. Liisanka guud waxa la siinayaa codsadaha marka uu buuxiyo shuruudaha Komishanku u dhigay xilliba xilliga uu ka dambeeyo, iyada oo Komishanku ka dalban karo xog dheeraad ah.
5. Waxay Komishanku diyaarinayaan foomka codsiyada Ruqsadaha isgaadhsiinta kaas oo loo daabici doono habka Komishanku u garato in uu baraarujin karo dareenka qofka danaynaya.

Qoddobka 26aad: **Cusboonaysiinta liisanka guud**

Cusboonaysiinta liisanka guud waxa loo marayaa habka loo maray liisanka gaarka ah ee ku xusan Qod. 22aad.

Qoddobka: 27aad: Kala noqoshada iyo wax ka bededlka Ruqsadda guud

1. Komishanku waxa uu wax ka bedeli karaa amaba meesha ka saari karaa shuruudaha liisanka guud, waxase ku waajib ah inta aanay ku dhaqaaqin wax ka bedelidda ama laalidda liisanka guud, in ay ku wargeliso ruqsadlayaasha wax ka bedelka

ama laalidda 30 cisho ka hor iyada oo lagu gaadhsiinayo qoraal.

2. Waa in ogaysiinta wax ka bedelka ama laalidda lagucadeeyo: -
   a) In Komishanku qorsheynayo wax ka bedelka, ama laalida nooca Ruqsadaha iyo raadka ka dhalan Kara laalida ama wax ka bedelka.
   b) Sababta loo laalayo ama wax looga bedelayo.
   c) In ruqsadlaha guud mudada ogeysiinta ku soo gudbin karo Jawaabtiisa.
3. Marka la derso jawaabta ruqsadlaha, waxa Komishanku soo saarayaa go’aan munaasib ah oo qoraal ahaan gacanta laga saaraya ruqsadlayaasha iyo ciddii kale ee danaynaysa.

Qoddobka 28aad: Xaqiijinta Dhaqan Gelinta Ruqsadaha Guud Iyo Kuwa Gaarka Ah.

1. Komishanku Haddii ay u caddaato in Ruqsadalahu jebiyey xeerka ama shurudaha Ruqsadda ama ay jiraan caddaymo tilmaamaya in Ruqsadluhu fulinayo adeeg aanu ruqsad u haysan markaa iyada oo la raacayo faqradaha (2aad) (3aad) (4aad) ee qoddobkan Komishanku waxa uu amrayaa tallabooyinka ay lagama maarmaan u arkaan si loo xaqiijiyo dhaqan gelinta xeerkan iyo shuruudaha Ruqsadda, iyada oo nuqul amarka ah loo dirayo Ruqadlaha.
2. Inta aan Komishanku amarka bixin waxaa ruqsadlaha la siinayaa qoraal ogaysiin ah oo ay ku xusayaan: -
   a) amarka la soo saarayo iyo raadkiisa
   b) Jebinta shuruudaha Ruqsadda ee Ruqsadluhu ku kacay iyo sida ay Komishanku u arkaan in loo jebiyay shuruudaha ama tilmaamaha iyo Sababaha ku qanciyey in uu ku xadgudbay

jebinta xeerka iyo shuruudaha Ruqsada.

c) Ruqsadlahu wuxu qoraalka kaga soo jawaabi karaa 30 maalmood gudahood marka ay soo gaadho ogaysiinta komishinka.

3. Waxay komishanku tix gelinayaan jawaab kasta oo qoraal ah oo loo soo gudbiyey mudada loo qabtay.

4. Haddii ruqsadluhu mudada gudaheeda ku soo jawaabi waayo waxaa komishanku soo saarayaa amar ka kooban

    a- Tallaabooyinka la farayo ama lagu reebayo qabashadooda, oo lagu xaddidayo amarka, iyo in uu ka hortago ama aqballo jiritaanka jebinta lagu xusay xubinta (2aad)
    b- Inay ku soo rogto Ruqsadlaha ganaax lacageed iyada oo la eegayo duruufaha, lana sababaynayo, isla markaana la tix gelinayo kala soocid la'aanta Ruqsadlayaasha
    c- Inay siiso Ruqsadlaha digniin, haddii ruqsadluhu ka baaqdo bixinta ganaaxa ama ku dhaqmi waayo tilmaamaha Komishanka markaa waxaa laga la oqonayaa ruqsadda.

5. Marka ruqsadluhu raaci waayo tallaabooyinka la faray ama uu bixin waayo ganaax lagu soo sheegayfaqrada hore mudada loo qabtay gudaheeda, Komishanku waxa uu leelayaa Ruqsada iyada oo Ruqsadlaha la socodsiinaysaa.

Qoddobka 29aad: Laalidda Iyo Cusboonaysiin La'aantaruqsadda Iyo Raadka Ka Dhalankara

1. Laalidda iyo cusboonaysiin la'aanta Ruqsada waxa ka dhalanaya in la tirtiro dhammaan xaquuqdii iyo waajibaadkii Ruqsadlaha ee uu ku mutaystay Ruqsadda laga bilaabo taariikhda la laalay ama

uu dhacay wakhtigii Ruqsaddu, hadba sida ay tahay.

2. Ruqsadlaha waxaa ka reeban aqbalidda macaamiil cusub laga bilaabo maalinta la gaadhsiiyo ogaysiinta, ama maalintii loo diiday cusboonaysiinta, waxase uu sii wadi karaa hawlaha lagama maarmanka u ah sidii uu macaamiishiisa ugu wareejin lahaa Ruqsadle kale kadib marka Komishanku qoraal ku ansixiyaan.
3. Ruqsdlaha la laalay Ruqsadiisa, wuxu Ruqsad dambe codsan karaa laba sano ka dib marka laga soo bilaabo maalinta Ruqsadiisa la laalay.
4. Cid kasta oo khasaare ka soo gaadhey laalista Ruqsadda waxa ay xaq u leedahay inay ku dacwayso ruqsadlaha wixii khasaare ah ee arintaa ka soo gaadhay, ama uu dib ugu celiyo khidmmadii adeegga ee laga qaaday.

CUTUBKA 7AAD: OGOLAANSHAHA QALABKA

Qoddobka 30aad: Ogolaanshaha qalabka is Gaadhsiinta.

1. Komishanku waxa ay dejinayaan tixraaca iyo qeexidda farsamo oo lagu xaddidayo halbeegga lagu dabaqayo qalabka isgaadhsiinta iyo qalabka isgaadhsiinta ee barkulanka si loo xakameeyo waxyeelada qalabku uu u ku keeni karo shabakadaha isgaadhsiinta iyada oo laga eegayo dhinacyada nabadgelyada, ammaanka, caafimaadka iyo deegaanka.
2. Qof kasta oo bixiya adeegga isgaadhsiinta amaba iibiya qalabka isgaadhsiinta waxa ka mamnuuc ah in uu isticmaalo, qaybiyo, iibiyo qalabka kasta oo isgaadhsiineed kaas oo tayadiisu ka hoosayso halbeega iyo shuruudaha qalabka farsamada ee xeerkani tilmaamayo.

3. Qalabka Isgaadhsiineed waxa ansixinaya Komishanka si loogu xidho shabakada isgaadhsiinta iyada oo loo marayo:
    a. xeer hoosaad loo soo saaray si waafaqsan xeerkan ama
    b. Shahaado Komishanku ku oggolaanayo iyada oo faahfaahinta loo soo gudbinayo Komishanka ka hor inta aan qalabka la dalban.
4. Xeer hoosaadka loo baahan yahay in la soo saaro ama shahaadooyinka la soo saarayo waa in ay xaqaajiyaan ku dhaqanka halbeegga farsamo ee lagu soo saaro si wafaqsan heer caalami oo ay dejinayaan cidda Wasaaraduu/Komishanku u igmado xilliba xilliga uu ka dambeeyo.
5. Qof kasta oo shahaado u dalbanaya si waafaqsan faqrada (3aad) ee qoddobkan waxa Komishanku farayaa in uu raaco shuruudaha isla markaana uu bixiyo khidmadda loo qorsheeyay adeegga.
6. Komishanku waxa uu soo saarayaa hab sheegaya shuruudaha iyo qaabka loo ansixinayo ee lagama maarmanka u ah in qalab isgaadhsiineed dalka la soo geliyo, ama qalabka isgaadhsiinta bar kulanka, isticmaalka, iyo iibintiisa.
7. Samaynta qalab kasta oo isgaadhsiineed oo loogu talo galay in lagaga ganacsado Soomaliland waa in uu waafaqsan yahay halbeegga loo ansaxiyay.
8. Ansixinta waxaa lagu xadidi karaa shuruudaha taasi oo Ruqsadlaha, soo saaraha, ama qaybiyaha laga rabo in ay raacaan si ansixintu dhaqan gal u noqoto.
9. Komishanku waxa uu awood u leeyahay haddii uu u arko munaasib, in uu la noqdo ansixinta ama wax ka bedelo oggolaanshaha lagu mutaystay Qodobkan, iyada oo marka hore lagu wargelinayo

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA
FAAFINTA RASMIGA AH
OFFICIAL GAZETTE
SOLICITOR GENERAL OFFICE

Ruqsadlaha wax ka bedelka ama la noqoshada.

10. Soo dejiyaha ama qof kasta oo doonaya in uu soo rogo, qalab isgaadhsiineed oo aan weli tilmaamihiisa gaarka ah la xaddidin, waxa uu la soo xidhiidhaya Komishanka isaga oo soo gudbinaya faahfaahinta farsamo ee qalabka isaga oo ka codsanayaa Komishanka oggolaansho hordhaca ah oo u ku soo dejin karo qalabka.

CUTUBKA 8aad: MAAMULKA MAWJADAHA IDAACADAHA IYO ADEEGSIGOODA

Qodobka 31aad: Maamulidda Mawjadaha Raadyaha

1. Mawjadaha idaacadahu waa illo dabiiciya oo xaddidan, isticmaalkoodana waxaa maamulaya Komishanka si xeerkan waafaqsan.
2. Komishanku waxa ay masuul ka yahiin dhammaan mawjadaha, iyaga oo la tashanaysa Wasaaradda.
3. Komishanku waxa uu u xilsaaran yahay diyaarinta iyo horumarinta Jaantuska Mawjadaha ee Somaliland (Somaliland National table of frequency) loo qoondeeyey & diiwaangelinta daruuriga ah si loo fuliyo waajibaadka uu xeerkani sheegayo.
4. Iyada oo aan laga baxayn jaantuska mawjadaha qoondaysan ee Somaliland, Komishanku waxa uu masuul ka yahay isku xidhka, xaddaynta, Ilaalinta iyo fulinta hirarka isgaadhsiinta.
5. Habka loo maray xaddidaada hirarka, waxa uu noqon doonaa mid leh hadaf aan qarsoonayn, waqti iyo waliba takoorid la'aan aan cidna la fogeynayn.
6. Isticmaalka ku saabsan qaybta madaniga ee mawjadaha waxaa loo heli doonaa si caam ah.

Qodobka 32aad: Ruqsadda loo isticmaalo siyaabo kala duwan

1. Qofna kuma isticmaali karo SomaliLand gudaheeda shebakadda isgaadhsiinta iyada oo la isticmaalayo mawjadaha raadyaha ama kuma shaqayn karo/ isticmaali karo qalabka raadyaha oo la isugu geeyo shabakad ahaan, iyada oo aan la haysan ama laga helin Komishanka ruqsad.
2. Iyada oo la raacayo xubinta saddexaad ee qodobkan qofna ma isticmaali karo mawjadaha danabaysan ee ka hooseeya 3000 GHZ isla markaana hawada laguma sii dayn karo haddaanu helin ruqsad waafaqsan shuruudaha uu Komishanku u dajiyay.
3. Ciidanka Qaranka Somaliland, Ciidanka Ammaanka (Booliska), Ciidanka Asluubta, Hay'ada dekedaha iyo waaxda duulimadka rayidka ah iyaga oo la xidhiidhaya Komishanka waxa ay xaq u leeyihiin isticmaalka mawjadaha raadyawga, ee loogu talo galay adeegooda, waxaase ka reeban in ay farageliyaan mawjadaha kale.
4. Ciidanka Qaranka Somaliland, Ciidanka Amaanka (Booliska), Ciidanka Asluubta, waxay isticmaali karaan mawjadaha raadiyaha hadii Komishanku u oggolaado, waxaase shardi ah in ay u qataan ruqsad la mid ah ta ruqsadlayaasha kale.
5. Iyada oo aan loo eegayn xeerarka kale ee shirkadadaha adeegga warfaafinta ka dalbanaya ruqsadda, shirkadaha sameeya adeegyada ay ku jiraan adeegga raadiyaha, muqaalka (TVga), isgaadhsinta dayaxgacmeedka, iyo qalabka qabta, waxaa ku waajib ah in ay ruqsad u qaataan hirarka Komishanku qoondeeyay.

6. Gaadiidka badda ee ku soo xidha dekedaha Somaaliland, Gaadiidka cirka ee soo caga dhigta Garoomada Diyaaradaha ee Somaliland waxaa ka mamnuuc ah in ay u isticmaalaan saldhigooda wax ka baxsan, ujeedooyinka badda ama safaradda hawada (navigation), gurmadka, iyo gurmadka deg-dega ah, hadaanay Komishanka ka helin Ruqsad mawjadeed.
7. Gaadiidka dhulka ee shisheeyuhu leeyihiin uma isticmaali karo saldhig idaacad dalka gudihiisa, haddaan marka hore Komishanka oggolaansho laga helin.
8. Komishanku markii uu xog ka helo Ciidanka Qaranka, Ciidanka Amaanka, Ciidanka Asluubta, Hay'adda Dekedaha iyo waaxda Duulimaadyada Rayidka ah ee Somaliland waxay awood u leeyahiin inay joojiyaan Ruqsadda noocyo gaar ah oo ah qalabka idaacadaha in ruqsad loo qaato si loogu isticmaalo idaacadaha, waxayna soo bandhigayaan qalabka iyo tilmaamaha u gaarka ah

Qoddobka 33aad: **Gacan ku haynta saldhigga raadiyaha iyo maamulkooda**

1. Iyada oo la raacayo, waxyaalaha laga reebay ee ku xusan faqrada (6aad), Qod. 42aad iyo faqrada 2aad iy 3aad ee qoddobkan, saldhigga Raadiyaha laguma haysan karo, lagumana isticmaali karo xuduudaha juquraafi ee dalka Somaaliland ama maraakiibta iyo diyaaraddaha ka diwaan gashan Somaaliland, ilaa loo helo oggolaanshiiyo si xeerka waafaqsan; ama lalama soo gali karo saldhiga raadyow wadanka, haddaan Komishanku oggolaan.
2. Ciidanka qaranka iyo laamaha ammaanka ee

Somaaliland lagu ma dabaqiyo xubinta 1aad ee qoddobkan.

3. Komishanku waxay xaq u leeyahiin in ay ka soo reebto xubinta 1aad ee qoddobkan dhinacyadda soo socda:
   a) Gaadiidka cirka, badda, dhulka iyo adeegda ka gudbaya xuduudaha juquraafi ee cirka, bada, iyo dhulka ama soo caga dhiganaya garoomadda iyo dekaddaha Somaliland.
   b) Safaaradaha ajanabiga ah ee dlka ku sugan ee Somaaliland ay ka dhaxayso macaamilo isku dhiganta iyo kuwa haysta oggolaanshaha la cusboonaysiiyo.

Qoddobka 34aad: Bixinta Ruqsadda Hirarka

1. Codsiga ruqsadda hirarku wuxuu noqonayaa qoraal lagu socodsiinayo Komishanka iyada oo la buuxinayo foomka loogu tala galay, isla markaana lagu lifaaqayo wixii xog iyo caddaymo ah ee muujinaya in la bixiyey khidmaddii codsiga si xeerka waafaqsan.
2. Komishanku waxay codsiyada kaga soo jawaabayaan muddo 15 maalmood gudahood ah marka laga soo bilaabo maalinta codsigu soo gaadhay.
3. Waxay Komishanku xaq u leeyahiin in ay dalbadaan xog dheeraad ah oo kaabi karta codsiga. Xogtaas oo ay ku jirto ujeedada loo aasaasayo saldhigga idaacadaha, xarunteeda, nooceeda, tilmaamaheeda iyo sifooyinka gaarka ah ee qalabka loo isticmaalayo idaacadda.
4. Komishanku 30 maalmood gudahood oo ka bilaanta maalinta codsiga loo soo gubiyo waxa ay ka go'aan gaadhayaan in ay Ruqsadda bixiyaan iyo in kale, haddii loo baahdo xog dheeraad ah

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA FAAFINTA RASMIGA AH OFFICIAL GAZETTE SOLICITOR GENERAL OFFICE

waxay ku ogaysiinaysaa codsadaha 15 maalmood gudahood oo ka bilaabanta maalinta qabashada codsiga xogta dheeraadka ah ee ay uga baahan yahiin codsadaha, waxayna go'aan kama dambays ah ku siinaysaa:

a) 15 maalmood ka dib marka uu soo gudbiyo xogtaa ama
b) 120 maalmood gudahood oo ka bilaabanta maalinta u keenay codsiga.

5. Komishanku inta aanay soo saarin go'aanka codsiga Ruqsadda, waxay hubinaysaa in la buuxiyay dhammaan shuruudihii xeerkan, ama xeer kale, ama xeer hoosaadyo ama go'aamo lagu meel marinayo xeerarkan oo la xidhiidha codsiga iyaga oo tixgelinaya: -

a) Sida ay suurta gal u tahay in la helo hirarka isgaadhsiineed iyo in meel loo qoondayn karo saldhigga raadiyaha.
b) In go'aanka la soo saaray ee codsiga ruqsadluhu ka hor imanayn, jaantuska mawjaddaha la qoondeeyay ee Soomaliland.
c) Qoddobadda la xidhiidha tartanka xeerkan uu dhigayo.
d) Xaqiijinta tayada iyo aqoonta loo isticmaalayo mawjaddaha idaacadda.
e) Buuxinta shuruudaha ciidanka qaranka iyo hay'daha nabadgaliyadda.
f) Iyo wax kasta oo la xidhiidha mawjaddaha isgaadhsiinta.

7. Haddii Komishanku diido bixinta Ruqsadda mawjada, waxay gaadhsiinayaan codsadaha go'aanka Komishanka oo sababaysan.

8. Oggolaanshaha Ruqsadda ee waafaqsan faqradaha qoddobkani waxba u dhimmayaan Ruqsad loo oggolaaday ama lagu bixiyey xeer kale.

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA FAAFINTA RASMIGA AH OFFICIAL GAZETTE SOLICITOR GENERAL OFFICE

9. Ruqsadda mawjadda ee si qoddobkan waafaqsan loo bixiyey waxay ku kooban tahay cidda la siiyey oo keliya, mana bannaana in lagu wareejiyo cid kale, haddaan oggolaansho qoraal ah laga helin Komishanka inta aan la wareejin.

Qodabka 35aad: **Nuxurka Ruqsada hirarka**

Nuxurka qoraalka Ruqsadda waxaa ku ku jira shuruudaha Komishanku u arko lagama maarmaan oo ay ka mid yahiin shuruudo gaar ah oo la xidhiidha tayada isticmaalka mawjaddaha raadyaha.

Qodobka 36aad: Ku dhaqanka Ruqsadda Mawjadda

1. Ruqsadlaha la siiyey ruqsadda isticmaalka hirarka waxa uu raacayaa (conform) shuruudaha iyo tilmaamaha u gaarka ah Ruqsadda oo ay ku jiran.
   - **a)** Hirarka loo cayimay.
   - **b)** Nooca anteennada iyo rugta u gaarka ah
   - **c)** Soohdinta gaarka ah ee ruqsadda loo bixiyey si looga dhiso rugta wareegta ee aan waayirka lahayn.
   - **d)** Halka antennada laga taagayo.
   - **e)** Caddaymaha heerka aqooneed ee maamulaha Rugta Raadiyaha (Radio Station).
   - **f)** Shardi kasta oo kor u qaadaya tayada iyo shaqo wanaagga mawjada Raadyawga.

2- Komishanku waxa ay kormeerayaan isticmaalka Ruqsadlaha ee hirarka Raadyawga.

3- Komishanku waxa ay awood u leeyahiin in ay qaadaan tallaabo kasta oo u sahlaysa inay xayiraan hirarka aan sharciyaysnayn isla markaana waxa ay hubinayaan fulinta shuruudaha Ruqsadda.

4- Komishanku waxa ay awood u leeyahiin in ay u

kuur galaan qalabka Raadyawga ee la shaarciyeeyey isticmaalkiisa, si loo hubiyo in uu waafaqsana yahay shuruudaha Ruqsadda iyada oo lala xidhiidhayo ciidanka Qaranka Somaliland iyo hay'addaha ammaaanka si loo hubiyo in aan lagu xad gudbin nidaamkana la raacayo.

Qoddobka 37aad: Wax ka bedelka iyo laalista Ruqsadda Hirarka

1. Iyada oo la raacayo Qod. 36aad ee xeerkan Komishanku waxa uu wax ka bedeli karaa shuruudaha Ruqsadda Mawjadda.
2. Komishanku waxa ay awood u leeyahiin inay laalaan Ruqsadda hirarka ka hor intaan mudadeedu dhammaan, haddii la helo mid ka mid xaaladahan hoos ku tilmaaman: -
   a) haddii Ruqsadluhu oggolaado laalista Ruqsadda
   b) Haddi Komishanku laalo ruqsadda iyada oo la raacayo xaladaha ku xusan Qod 36aad ee xeerkan.
   c) Dhammaadka ama laalista liisanka isgaadhsiinta ee uu Ruqsadluhu u haysto hirarka.
   d) Haddii Maxkamad awood u lihi ku xukunto Ruqsadlaha mufalisnimo ama ay joojiso ganacsigiisa halkaas oo dhammaan mawjadihiisu ku soo noqon doonaan gacanta Komishanka.

Qoddobka 38aad: Rarista Cutubka Mowjadaha

1- Komishanku si ay u sameeyaan adeeg cusub oo isgaadhsiineed, iyaga oo raacaya xeerka caalamiga waxa ay awood u leeyahiin in ay ka raraa cidda la siiyey cutub mawjado ah iyada oo la siinayo magdhaw u qalma, isla markaana u

ballan qaaday in ay ugu yaraan sannad gudihiis ku banneeyaan goobtii laga raray.

2- Iyada oo la raacayo magdhawga laysla oggolaaday, Rarista cutubka mawjadaha waxa uu ku dhaqan galayaa heshiis dhex mara Komishanka iyo ruqsadlaha isticmaalaya: -

a) Cutub mawjaddaha ah ee ururka isgaadhsiint caalamiga ahi u qoondeeyey hay'adaha dawladda.

b) Cutubka mawjadaha ah ee ay isticmaalayaan ciidanka Qaranka, Ciidanka, Ammaanka, (Boliska), Ciidanka, Asluubta, Hay'adda Dekedaha iyo waaxda Duulimaadyada Rayidka ah.

c) Cutubyada mawjadaha ah ee Wasaaradda Warfaafintu u qoondaysay gudbinta iyo qaybinta barnaamijyadda ee Raadyaha iyo Telefishinka.

3- Qof kasta oo isticmaala mawjadaha isla markaana aan ka hor imanayn faqradaha (1aad) iyo (2aad) ee qodobka wuxuu ku wargelinayaa Komishanka qoraal ahaan helitaanka Mawjadaha uu qoondeeyay Komishanku si waafaqsan qoddobka 43aad.

Qodobka 39aad: Dib u eegista iyo dib u qaabaynta Mawjadaha Raadyawga

1- Komishanku waxa uu muddo aan ka badnayan 6 bilood gudahood oo ka bilaabanta maalinta xeerkani dhaqan galo dib u eegaysaa dhammaan xaaladaha hirarka raadyawga ee markaa jira iyaga oo la kaashanaya qorshaha loo dejiyey ee ugu habboon Hirarka raadyawga.

2- Dhammaan adeegsadayaasha hirarka raadyawgu waxaay 3 bilood gudahood oo ka bilaabanta maalinta xeerkani dhaqan galo, u soo gudbinayaan hay'adda xog dhammaystiran oo ku

saabsan hirarka ay isticmaalayaan, Komishankuna waxa ay siinayaan ruqsadda hirarka iyaga oo raacaya shuruudaha ay dejiyeen iyo baahidooda xilligaa.

Qodobka 40aad: Ku dhaqanka heshiisyada caalamiga ah iyo Xeerarka kale

Marka Komishanku isticmaalayo awoodaha cutubkani siiyey waxa ay fulinayaan waajibaadka ka dhasha heshiisyada caalamiga ah ee Soomaaliland darafka ka tahay iyo xeerarka maamulaya Hawada, Badda, iyo Cimilada.

CUTUBKA 9AAD: LAMBARRADA ISGAADHSIINTA

Qodobka 41aad: Qorshaha Lambarada ee heer Qaran

1. Waxa reeban in loo isticmaalo lambarrada ujeedo aan ahayn ujeedooyinka ku xusan Qorshaha lambaradda ee heer qaran.
2. Inta ka horraysa dhammaystirka qorsha lambarrada ee heerka Qaran ciddii danaynaysa waxa la siinayaa fursad ay kaga dhiibtaan ra'yigooda iyada oo lagu dhaqmayo hufnaanta, kala socid la'aan iyo wada tashi.

Qoddobka 42aad: Qoondaynta Lambarrada

1. Lambarrada waxa la siinayaa Ruqsadale kasta kaasi oo ugu baahan lambarradan qabashada adeegyada.
2. Go'aanka qoondaynta hal lambar ama ka badan waxaa lagu qaadanayaa 20 maalmood gudahood oo ka bilabmaya qabashada codsiga.
3. Komishanku waxa uu daabacayaa foom guud oo loo isticmaalo codsiga lambarrada, Komishanku ma dalbanayo in ka badan xogta loo bahan yahay.

Qoddobka 43aad: **Diidmada Codsiga**

1. codsiga qoondaynta lambarrada waxaa la diidi karaa marka la helo mid ka mid ah xaaladahan:
   a) Haddii codsaduhu aanu haysan ruqsad uu ku bixin karo adeegga.
   b) Haddii codsigiisu aanu waafaqsanayn Qorshaha lamabaradda ee heer Qaran.
   c) Haddii ay muuqato in Ruqsadlaha codsanayaa aanu fulin doonin shuruudaha sharci ee la xidhiidha qorshaha tiraynta ee Qaranka.
   d) Haddii codsigu ka hor imaanayo sharciga, xeer hoosaadka, iyo waregtoyinka.
2. Codsiga qoondaynta waxaa la diidi karaa qayb ahaan
   a) Haddii ay u muuqato in sticmaalka tiradu suurta gal ku noqonayn sannad gudihiis oo ka billabanta xilliga oggolaanshaha
   b) Haddi ujeedada isticmaalka tiradu aanu ku caddayn codsiga.
   c) Hadii looga baqo amniga dalka.
   d) Haddi codsiga laga fahmo in ujeedada laga leeyahay tahay ganacsi.
   e) Haddii ujeedada codsigu u baahnayn tiro.

Qoddobka 44aad: **Kaydinta lambarrada**

1. Haddii laga codsado Komishanka waxa lamabarrada loo kaydin karaa codsadaha muddo 3 sannadood ah, mudada gudaheedana waxa loo fasaxi karaa Ruqsadlaha tiradii loo kaydiyey oo keliya.
2. Waxaa la dabaqayaa Qodobka 49aad.

Qodobka 45aad: Diiwaan gelinta lamabarrada

1. Komishanku waxay haynayaan diiwaan guud oo ka kooban dhammaan lambarrada xaddidan,

kuwa kaydka ah, iyo cidda lambaradda loo qoondeeyey iyo kuwa loo kaydiyay.

2. Iyada oo laga qaadayn wax kharash ah Qof walba diiwaanku waa u furan yahay, waxaana xaddidaya rugtiisa Komishanka.
3. Marka ay jirto sabab amni, ama ay saamaynayso qof gaar ah, magaca iyo ciwaanka warbixinta waa la qarinayaa (Joojinayaa).

Qodobka 46aad: **Suurtagalnimada La Wareegidda Lambarka**

1. Qaybo gaar ah oo ka mid ah adeegga isgaadhsiinta waxa loo igman karaa inay fuliyaan waajibaadka kala ah:
   a) Suurtagelinta sii wadida isticmaalka lambarrada haddii isticmaaluhu ka baxo heshiiskii, cida kalena ka qaadato Ruqsadda.
   b) Suurtagalnimada sii wadida isticmaalka lambaradda haddii isticmaaluhu bedelo ciwaanka jiho gaar ah.
   c) Suura galnimada sii wadida isticmaalka lambarrada, ujeedo kale sida ku cad wareegtada.
2. Ruqsada lagu waajibiyey ku dhaqanka Qoddobka 52aad, qaybta (1aad) waxaa ku waajib ah ogolaanshaha sii isticmaalka lambarrada, ujeedo la mid ah tii loo isticmaalay heshiiska ka hor.
3. Ruqsadlaha ku cayiman Qoddobka 52aad, faqradisa (a) waa in uu xaqiijiyaa in shebekediisu awood u leedahay fulinta waajibaadka ku xusan Qoddobkan ama wareegtada la soo saaray si waafaqsan Qoddobkan, iyo tacriifada isku xidhkaasi hoose iyadoo la dhawrayo waajibaadka ku xusan Qod 46.aad qaybta (a), waxaana ka go'aan gaadhaya Komishanka.

CUTUBKA 10AAD: XEER U SAMEYNTA SAYLADDA ISGAADHSIINTA (REGULATING)

Qoddobka 47aad : Sugidda shirkadaha leh awoodda sayladeed

1- Si loo xoojiyo xidhiidhka iyo iskaashiga Wasaaradda iyo Shirkadaha Isgaadhsiinta, Komishanku waxa uu sugayaa shirkad ama shirkadaha leh awood sayladaha soo socda:

- **a)** sayladda ama suuqa shabakadda telefoonada gacanta
- **b)** sayladda adeegga telefoonada gacanta
- **c)** sayladda shebakadda telefoonka ee rakiban (fixed)
- **d)** Sayladda adeegga khadka rakiban.
- **e)** sayladda isku-xidhka
- **f)** sayladda khadka telefoon ee kirada ah
- **g)** saylada adeega internetka

2- Komishanku waxa uu aqoonsanayaa awoodaha syladda isgaadhsiinta ee shirkadaha kala duwan.

3- Si loo gaadho go'aanka kala mudnaanta shirkadaha isgaadhsineed,

4- Komishanku waxa uu badhis ku samaynayaa ugu yaran qoddobada soo socda:

- **a)** Awooda Ruqsadluhu u leeyahay raadaynta sayladda.
- **b)** Dakhliga ruqsadlaha ee xagga suuqa marka laga eego dakhliga guud ee suuqa.
- **c)** Awooda dhaqaale ee ruqsadlaha.
- **d)** Mihnadda iyo waayo-aragnimada Ruqsadlaha ee uu ku fulinayo adeegyada iyo wax soo saarka saylada.

Qoddobka 48aad: Awood u yeelashada iyo wajibaadka Isku xidhka

1. Komishanka waxa xil ka saaran yahay in ay fuliso isku-xidhka (interconnection) iyada oo adeegsanaysa ciddii ku habboon oo gacan ka siin karta. Komishanka iyada oo si siman ugu adeegaysa shirkadaha Isgaadhsiinta isla markaana dhowraysa danaha qaranka sida nabadgelyada iyo adeeg hufan oo loo fidiyo macaamisha waxa ay ka hawlgelaysaa u gogolxaadhidda isku-xidhka, diyaarinta isku-xidhka iyo haddii ay ka fursan waydo meel marinta isku-xidhka. Sidoo kale Komishanku waxay ka hawlgelayaan isku soo dhoweynta shirkadaha isgaadhsiinta.
2. Iyada oo la dhawrayo ujeedooyinka isku xidhka ee dhinaca dhaqaaalaha, farsamada iyo habsami usocodka isku xidhka, waxaa loo samayn doonaa xeer hoosaad ay kawada qayb galaan dhamman dhinacyada ay khusayso.
3. Si loo hir geliyo Nidaamka isku xidhka telefoonada waxaa Wasiirka Wasaaraddu xeer wasiir ku soo saarayaa habka ka wada faa,iidaysiga isku xidhka iyo jaangoynta qiimaha isku xidhka.

Qoddobka 49aad: Waajibaadka ku salaysan Qiimaynta

1. Wasaaradda oo u adeegsanaysa Komishanka waxa waajib ku ah in ay kor ka ilaaliyaan danaha macaamiisha iyada oo aan laga tegayn dhiirrigelinta tartanka iyo suuqa xorta ah. Sidaa darteed Wasaaradda waxa waajib ku ah in ay dejiso qiime ku jihaysan heerarka ganacsi ee

jumladda iyo tafaariiqda.

2. Wasaarada iyada oo la kaashanaysa Wasaaradda Maaliyadda isla markaana wada tashi la yeelanaysa shirkadaha isgaadhsiinta waxa xil ka saaran yahay in la soo xeereeyo cashuuraha ku waajibay isgaadhsiinta iyada oo loo raacayo tacriifada.
3. Wasaaradda/Komishanka ama cid madax bannaan oo maamulku u egmaday ayaa baadhis ku samaynaya sanadkiiba mar si loo hubiyo in ruqsadlaha isgaadhsiintu dhaqmo sida ku cad qodobka guud ahaan iyo gaar ahaan habka xisaabaadka.

Qoddobka 50aad: Waajibka Tacriifada dib u Iibiyeyaasha

1. Ruqsadlaha isgaadhsiinta ee leh awood sayladeed, waxa ku waajib ah in aanu culays saarin macaamiisha isaga oo aan oggolaansho ka helin Komishanka.
2. Komishanku waxa uu hubinayaa tacriifadu in ay waafaqsan tahay xeerarka maaliyadeed ee dalka.

Qodobka 51aad: U Sinnaanta Waajibaadka.

Ruqsadlaha leh awood sayladeed waxa ku waajib ah in uu ku dhaqmo xaalad la mid ah duruufaha taagan, iyada oo maanka lagu hayo in isku-xidhku yahay dan qaran iyo danta macaamiisha.

Qodabka 52aad: Waajibaadka Hufnaanta (Tranceparancy obligation)

1. Komishanku waxa uu awood u leeyahay in uu ka go'aan gaadho xogta la faafin karo ee la xidhiidha, awood u yeelashada iyo isku xidhka hoose ee shirkadaha leh awood sayladeed, taas oo qeexaysa tacriifada iyo xaaladaha kale ee la

xidhiidha isku xidhka iyo awood u yeelashada farsamada iyo dabeecadaha kale ee la xidhiidh shebekada ama qayb kasta oo ka mida xogaha.

2. Wasaaraddu waa in ay faafisaa, tixraac sugan (referece offer) iyada oo Komishanku awood u leeyahay in uu go'aamiyo qaabka uu yeelanayo isku xidhka taas oo uu ku jiro tixraac sugan iyaga oo bixinay tafaasiisha dhammaystiran ee sugnaanta si waafaqsan saylada, baahida, shuruudaha shirkaddaha iyo shuruudaha ku lifaaqan qiimaha.

Qodobka 53aad: Waajibaadka shirkadaha ka saran macaamiisha

1. Shirkadaha isgaadhsiinta waxaa ku waajib ah in ay macamiisha ula dhaqmaan si siman iyo xaalado isku mid ah.
2. Si Komishanku uga go'aan gaadho shirkadaha leh awoodda sayladeed waxaa waajib ah in aan adeegna lagu xidhin adeeg kale,
3. Komishanka ayaa ka go'aan gaadhaya sida shirkadaha leh sayladdu u faafinayaan xogta, xogta la baahinayo iyo qaybaheeda.

CUTUBKA 11AAD: ILAALANTA MACAAMIISH

Qodobka 54aad: Aragtida Adeegga Guud

1. Macmiil kasta waxa uu xaq u leeyahay iyada oo aan loo eegayn deegaankiisa, in uu helo adeegyada soo socda, isaga oo ku helaya tayo fiican iyo qiime macquul ah.
   - **a)** In loo oggolaado galaangal u yeelashada shebekedda Taleefoonada guud isaga oo raacaya codsi macquul ah iyo in awood loo siiyo adeegga taleefoonada guud ee meel ku dhidban.

b) Tilmaam bixiyaha taleefoonada ee daabacan.

c) Adeegga macaamiisha

d) Tilmaam bixiyaha taleefoonada ee danabaysan.

e) Tusaha taleefoonada ee danabaysan (Electronic telephone guides).

2. Komishanku waxa uu soo saarayaa qawaacid maamulaya tayada adeega iyo qiime macquul ah oo lagu bixiyo adeega ku xusan faqradda hore.

Qodobka 55aad: Shirkada adeegga Guud

1. Haddii Komishanku ku qanaco in adeegga ku xusan Qod. 54aad xubinta (1aad) aan shirkaduhu samaynin, waxa uu u dejinayaa hab loogu xil saarayo hal shirkad, ama in ka badan oo noqonaysa shirkadaha bixinaya adeega guud mudo 5 sano ah isaga oo u xaddidaya jiho go'an.
2. Habka Komishanku dejisay waa in u xaqiijin karo in shirkadda ama shirkadaha adeegga guud awood u leeyihiin in ay ku gudbiyaan qiimaha u hooseeya marka loo eego shirkakadaha kale.
3. Looma aqoonsan karo shirkad adeeg bixiye guud haddii Komishanku ku qanaco in aan shirkaddu awood u lahayn fulinta adeegga laga sugayo.

Qodobka 56aad: Maalgelinta adeega guud

1. Wasiirku waxaa xil ka saran yahay diyaar garaynta miisaaniyada adeegga guud. si waafaqsan Qod. 67aad faqradiisa 1aa waxaana maamulaya Komishanka.
2. Miisaaniyada adeegga guud waa in ay xaqiijisaa qiimaha saafiga ah, oo looga jeedo faraqa u dhexeeya qiimaha tacriifada iyo faa'iidada adeegga la bixiyey ee loo celinayo ruqsadlaha ama ruqsadlayaasha bixiya adeegga guud si waafaqsan Qod.54aad faqradiisa 1aad.

3. Iyada oo Wasiirku wareegto ku soo saari doono shuruuddaha la xidhiidha adeegga guud, waa in ay ku jiraan:-
   a. Qoddobada maamulay Maaliyada adeegga guud.
   b. Qoddobada la xidhiidha adeegga ee tilmaamaya in adeegga loo maal geliyo si waafaqsan Qod. 54aad.
   c. Qoddobada maamulaya sida loo bixinayo kharashka miisaaniyadda adeegga guud iyada oo la xaqiijinayo in ay u dhacday si hufan oo aan wax madmadaw ah lahayn.

CUTUBKA 12AAD: ILAALINTA XOGTA IYO SIRTA GAARKA AH

Qodobka 57aad: Waajibaadka.

1. Iyada oo aan la jebinayn Cutubka 11aad, isla markaana laga hortegayn farsamada kaydinta xogta, Xidhiidhka isgaadhsiineed ee dhex mara macaamiishu waxa loo aqoonsanayaa sir qarsoon.
2. Ruqsadle walba waxaa ku waajib ah in uu qaado talaabooyinka macquulka ah si uu u xaqiijiyo sida ugu sarraysa ee lagu ilaalin karo sirta macmiilka.

Qoddobka 58aad: Xogta Tacriifadda

1. Iyada oo aan la jebinayn faqrada soo socota, ruqsadluhu wuxuu tirtiri karaa xogta socota ee macaamiisha mar kasta oo ay muuqato in xogtu aanay wax adeegga qabanayn.
2. Ruqsadlaha waxa u banaan in uu kaydiyo iyo in uu isticmaalo xogta socota inta uu uga baahan yahay si uu ugu isticmaalo qaansheegtiisa, taas oo ay ku jirto awood u yeelashada loo siiyey ruqsadle kale, maadama mudada kaydintu ka badnayn diyaarinta qaanshegta iyo bixinta qaanta ruqsadlaha.

3. Ruqsadlaha waxaa u bannaan in uu kaydiyo xogta ilaa inta ay lagama marmaan u tahay: -
   a- Hawlaha adeegga ama cilmi baadhsita ee la xidhiidha adeegga.
   b- Qoddobada adeegga dheeraadka ah ee la siiyey macmiilka isaga oo xaq u leh in uu diido adeegga dheeradka ah.
4. Waxaa Ruqsadlaha u bannaan in uu la wadaago Komishanka iyo Maxkamadaha, xogta socota si loo xalliyo khilaafka si waafaqsan Xeerkan.

Qodobka 59aad: **Meelaynta Xogta (location Data)**

Xogta meelaysan ee aan ahayn xogta socota lama isticmaali karo haddii aan: -

1. Xogta socota laga dhigin mid aan hayb lahayn.
2. Haddii ruqsadluhu helay oggolaanshaha macmiilka ka hor inta aanu isticmaalin iyada oo la eegayo adeegga dheeraadka ah ee macmiilku helo.
3. Inta aanu bixin oggolaanshaha waa in uu ruqsadluhu uga xog waramaa macmiilka: -

   a) dabeecadda xogta kaydsan ee la diyaariyey
   b) sababta xogta kaydsan loo isticmaalayo
   c) shuruudaha lagu isticmaali karo
   d) haddii xogta lala wadaagayo daraf kale iyada oo lala eegayo qoddobada adeegga dheeraadka ah.
4. Ruqsadluhu wuxuu u oggolaanayaa macmiilka in uu si ku meel gaadh ah isu hortaago socodsiinta xogtiisa isaga oo la noqon kara oggolaanshaha uu bixiyey.

Qoddobka 60aad: Nidaamka Iswada (Automated Systems)

1. Iyada oo aan la jebinayan faqrada 2aad

Qoddobkan isticmaalka habka iswada, iyada oo dadku fargelinayn dhambaalada (fax) iyo farriimaha (message) danabaysan ee loo adeegsado ganacsiga, waxa la isticmaali karaa haddii qofka dirayaa caddayn karayo in cida loo dirayaa oggolaatay in loo soo diro.

2. Qof kasta oo ku hela macluumaad xidhiidhka farriimaha danbaysan inta uu iibinayo wax soo saarkiisa ama adeeggiisa, waxaa loo oggol yahay in uu dib u isticmaalo macluumaadka isaga oo u adeegsanaya ujeddada hore oo keliya. Macmiilku si cad oo qeexan waxa uu u diidi karaa dib u isticmaalka, iyada oo aan waxba laga qaadayn si fududna uu u gudbin karo cabashadiisa isaga oo isticmaalaya xaqiisaa mar kasta oo loo soo diro farriin danabaysan.
3. Farriimaha danabaysan ee leh dabeecadda loogu xusay faqradda (1) aad waxaa waajib ah in ay xambaarsan yahiin wax caddynaya diraha, cinwaankiisa boosta, lambarkiisa telefoonka, si qofka macmiilka ahi u awoodo in uu ka codsado joojinta xidhiidhkaas laga soo hadlay.

Qodobka 61aad: Garashadda Diraha

1. Ruqsadle kasta oo sameeya adeeg suuragelinaya in la garto lambarka soo diraha, waxa uu u ogolaanayaa macaamiisha in iyadoon wax khidmad ah laga rabin la tusi karo garashada lambarka diraha, qaab dhismeedkiisa guud ahaan ama qaarkood.
2. Komishanku waxay soo saari doonaan go'aan ay ku jiraan shuruudo la xidhiihda garashada lambarka la soo hadlaha, taas oo ay ku jirto suurta galnimada in uu iska xidho la soo hadalka ama habka garashad la soo hadlaha, habka loo maamuli karo la soo hadlaha dalka dibeddiisa.

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA
FAAFINTA RASMIGA AH
OFFICIAL GAZETTE
SOLICITOR GENERAL OFFICE

CUTUBKA 13AAD: AMAANKA QARANKA

Qodobka 62aad: Waajibaadka

1. Waxaa ku waajib ah ruqsadle kasta marka uu jiro khilaaf laga yaabo in uu raadeeyo ammaanka qaranka in uu fuliyo soo jeeddinta Wasaaradda ee la xidhiidha in mudnaan la siiyo isgaadhsiinta Ciidamada ama hay'ad kasta oo shicib ah oo la shaqaysa.
2. Waa in Ruqsadluhu fuliyaa codsiyada hay'ad kasta oo awood u leh la socodka iyo dabagalka taleefoonada isla markaana u gudbiyaa Lambarka macmiilka la doonayo, adeegga loo qabtay macmiilka iyo haddii looga baahdo magaciisa iyo xogta la xidhiidha.
3. Waxaa ku waajib ah ruqsadlaha in uu ilaaliyo sirta xogta lagu xusay faqrada 2aad iyo codsiyada laftooda, iyo in aanu oggolaan in si sharci darro ah loo adeegsado.
4. Waxaa wasiirku soo saari doonaa wareegto ay ku xusan tahay la socodka iyo dabagalka xidhiidhka isgaadhsiinta iyo diyaar garaynta xogta ay dalbadaan hay'adaha awoodda u leh kuwaas oo ay ku jiraan: -
   - **a)** Farsamada lagama maarmaanka u ah dabagalka xidhiidhka iyo adeega lagu raad jiro.
   - **b)** Talaabooyinka laga rabo in ruqsadluhu ka qaado cidda lagu daba jiro, iyo tallaabooyinka kale ee ku xusan Faqrada 2aad.
   - **c)** Habka ruqsadluhu u soo gudbinayo xogta laga dalbaday ee ku xusan Faqrada 2aad ee Qoddobkan.
   - **d)** Tallaabooyinka laga rabo in ruqsadluhu qaado si aan xogta ku xusan Faqrada 2aad loogu isticmaalin sifo sharci darro ah.

CUTUBKA 14AAD: HANTIDA GUUD IYO HANTIDA GAARKA AH.

Qodobka 63aad : Goobaha la wadaago

1. Ruqsadle kasta waxaa ku waajib ah in uu bixiyo waxyaalaha lagama maarmaanka u ah isticmaalka wada jirka ah ee anteenooyinka (Antenna masts).
2. Haddii oggolaanshaha qof kale shardi yahay, waa in qofkaasi oggolaado haddii ay lagama marmaan u tahay codsiga, isla markaana:
   - **a)** Qofkaasi uu ku leeyahay maslaxad toos ah ama mid dadban.
   - **b)** Qofkaasi ka mid yahay shirkad ku leh dan toos ah ama mid dadban.
3. Komishanku waxay awood u leeyahiin in ay go'aan ka gaadhaan shuruudaha dheeraadka ah ee la xidhiidha wadaagga anteenada. (Antenna masts) kuwas oo ay ka mid yihiin:-
   - **a)** faafinta xogta anteenooyinka Ruqsadluhu haysto
   - **b)** Qolka lagu xifdiyo birta anteenada haddii la wadaagayo iyo haddi si gaar ah loo adeegsanayo.
   - **c)** Waxyaabaha lagama maarmaanka u ah qaadashada go'aamada adeegga la wadaago ee anteenka.
   - **d)** Cawil celinta Ruqsadluhu dalban karo ee la xidhiidha adeegga la wadaago ee anteendiisa.

Qodobka 64aad: Isticmaalka Hantida guud

Ruqsadlaha maamula shebekadda isgaadhsiinta guud waxa uu xaq u leeyahay in uu qotomiyo dhisme ama wax isku xidhaya dhismeyaal isgaadhsiineed oo kaabaya horumarinta iyo socdsiinta shebekaddiisa, isla markaana in uu ka dhinac taagi karo, ama hoos

marin karo hanti guud, haddii la fuliyo shuruudahan:

1. Haddii Komishanku u arko in hawshaasi lagama maarmaan tahay.
2. Haddii shuruudaha ruqsaddu diidayn qabashada hawshaa.
3. haddii hay'ad awood u lihi siisay Ruqsadlaha awoodda in uu bilaabo hawsha
4. haddii talaabooyinka la qaaday ay lagama maarmaan u yihiin difaaca guud (**public protection**) iyo kabayaal jira xilliga dhismaha, hore u marin iyo maamulidda shebekadda Ruqsadlaha
5. Dib ugu soo cellinta hanti dan guud, sida ay ahayd inta aan hawsha la guda gelin, iyo dayactirka dhaawaca gaadhey hantida.
6. Ku dhaqanka qoddobada Wasiirku soo saaro si loo intifaacsado hantida danta guud.
7. Ruqsadlaha ay khusayso wuxuu xaq u leeyahay in uu fulliyo sii wadida, kaabayaal ama wax ka bedelo hadii ay jirto sabab macquul ahi

Qodobka 65aad: **Ilaalinta Goobo Gaar ah**

Ruqsadlaha maamulaaya shebekadda isgaadhsiin guud, markuu dhisme qotominayo, hore u marinayo ama sii wadayo shebekadiisa isgaadhsiinta wuxuu raacayaa xeerka iyo xeer hoosaadyada la xidhiidha ilaalinta deeganka, goobaha dalxiiska iyo taariikhiga ah.

Qodoka 66aad: **Isticmaalka hantida Gaarka ah**

1. Ruqsadlaha maamulaya shebedkada isgaadhsiinta guud wuxuu xaq u leeyahay in uu taago ama qotomiyo qalab iyo wax kasta oo la xidhiidha dhisme, kaas oo lagama marmaan u ah horumarinta dhisme iyo sii wadida shebekediisa,

isaga oo dul marinaya, hoos marinaya, ama ka dhex dusinaya hanti ma guurto ah, oo gaar loo leeyahay, marka uu heshiis la gaadho mulkiilaha hantida gaarka ah ama qofka xaq u leh in shirkaddu siiso cawil celin ku dhisan cadaalad.

2. Haddii Ruqsadlaha danaynaya iyo mulkiilaha hantida ma guurtada ah ama qofk xaqa ku leh heshiiis ka gaadhi waayaan dhismaha waxa Komishanku soo saarayaa go'aan u oggolaanaya shirkadda in ay fuliso hawsha, haddii la helo shuruudahan soo socda:
   a) Haddii hawshu soo hoos gelayso hawlaha Komishanka taas oo la xidhiidha isla markana lagama maarmaan ay u tahay dhismaha, horumarinta, ama sii socodsiinta shebekedda isgaadhsiinta.
   b) Haddii aan la helayn qaab farsamo ama dhaqaale oo lagu xalliyo hawshaa kaas oo Komishanku awood u leeyahay.
   c) Haddii hawsha aanay ku jirin awoodaha Komishanka balse aanay waxba yeelayn isticmaalka caadiga ah ee qofku u isticmaali karo hantidiisa ma guurtada ah ama cida kale ee xaqa ku leh.
   d) Haddii shirkaddu siiso mulkiilaha leh hantida ma guurtada ah ama cid kasta oo xaqa ku leh magdhaw caadil ah oo Komishanku go'aamiyay isaga oo la tashanaya ciddii qiimayn karta.
   e) Shirkadda wax ku dhejinaysa dhismaha waa in ay raacdaa talooyinka iyo tilmaamaha Komishanka si looga fogaado ama loo xadeeyo khasaaraha soo gaadhi kara hantida ma guurtada ah.

3. Haddii shirkadda ama mulkilaha hantida ma

guurtada ah ama cidda kale ee xaq ku leh heshiis ka gaadhi waayaan xaddiga cawil celinta waxa Komishanku go'aaminayaa magdhaw caadil ah oo la siiyo mulkiilaha hantida ma guurtada ah ama cidii kale ee xaq ku leh, si taas loo gaadhana, Komishanku waxay kaashan karaan hal khabiir iyo in ka badan, waxaana qaadaya kharashka khubarada Komishanku u igmatay jaangoynta magdhawga shirkadda

Qodobka 67aad: **La Wareegidda (expropriation)**

Haddii dhismaha ama horumarinta shebekadda isgaadhsiinta guud ay u baahato in shirkaddu yeelato hanti ma guurto ah oo qof kale leeyahay, isla mrkaana mulkiiluhu diido in uu kaga iibiyo qiimo macqul ah hantida ma guurtada ah ama qayb ka mida, Ruqsadlaha leh shebekedada isgaadhsiinta guud wuxuu xaq u leeyahay inuu dalbado wareejin loo wareejiyo hantida ma guurtada ah ama qayb ka mid ah taas oo aan waxba yeelayn isticmaalka qaybta hadhay ee dhismaha, haddii la raaco talaabooyinka soo socda:

1. In Ruqsadlaha danaynaya u soo gudbiyo Komishanka dalabkiisa, isaga oo codsanaya in la qaado talaabooyinka sharci ee lagama maarmaanka u ah la wareegidda isaga oo ku soo lifaaqaya codsigiisa waxyaabaha uu ka duulayo ama uu ku qotomo codsigiisu.
2. Haddii Komishanku ku qanaco in hantida ma guurtada ah ama qayb hantida ma guurtada ah aan looga maarmayn dhisidda ama horumarinta shebekadda isgaadhiinta isla markaana aanay muuqan xal dhaqaale ama farsamo oo arrinta lagu xallin karo oo macquul ah, waxa ay talooyin siinayaan Wasaaradda ay khusayso si ay u

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA
FAAFINTA RASMIGA AH
OFFICIAL GAZETTE
SOLICITOR GENERAL OFFICE

texgeliso mashuuraca dhisme ama horumarinta shebekada isgaadhsiinta isla markaana laga eego danta guud iyo tallaaboyinka la wareegidda iyo xeerka maamulaya.

3. Marka Wasiirku ka bogto sida ku xusan xubinta (2aad) waxa uu ansixinayaa tallooyinka Komishanka wuxuuna soo saarayaa go'aan ku wareejin hanti ma guurto ah ama qayb ka mid ah hanti ma guurto ah Ruqsadlaha, isaga oo raacay shuruuddaha iyo habka uu dhigayo xeerka maamula la wareegidda hantidu.

Qodabka 68aad: Carqaladaha Dabeeciga ah

Haddii dhirta iyo waxyaalaha kale ee dabiici ahi carqaladeeyaan dhismaha ama horumarinta shebekadda isgaadhsiinta guud, isla markaana mulkiilaha iyo shirkada leh shebekaddu heshiis isla gaadhi waayaan mudo macqmuul ah, shirkadda leh shebekaddu waxay la xidhiidhaysaa Komishanka oo ka dib marka uu hubsado in aanay jirin xal kale oo farasamo ama dhaqaale, waxa uu soo saarayaa go'aan kama danbays ah iyaga oo la kaashanaya khabiir iyo in ka badan oo kharashkooda ay shirkaddu ka masuul tahay. Komishanka iyo khuburada ay u igmadeen hawsha ayaa soo jaangoynaya magdhawga

CUTUBKA 15AAD: XALLINTA KHILAAFAADKA

Qodobka 69aad: Khilaafaadka

1. Haddii khilaaf dhex maro laba ruqsadle ama ruqsadle iyo cid aan ruqsad lahayn, khilaafkuna la xidhiidho dhawridda iyo dhawrid la'aanta masuuliyadda sharcigani jideeyey, ama ku salaysan, mid ka mid ah darafyada khilaafka ayaa maamulka ka codsan kara xallinta khilaafka.

2. Khilaafka la xidhiidha heshiis u dhexeeya laba ruqsadle sida ku xusan Faqrada (1aad) oo ku saabsan in heshiiska ka dhexeeyaa ama habka loo fulinayaa waafaqsan yahay xeerkan iyo in kale , ama xeer hoosaad laga dheegtay xeerkan ama go'aan maamul oo Komishanku soo saaray, Komishanka waxaa ka mamnuuc ah xallinta khilaafaadka, haddii labada daraf ee khilaafku u dhexeeyaa sidaas codsan.
3. Waxaa ka reeban Komishanka in ay ka go'aan gaadhaan khilaafka dhinacyadu u soo gudbiyeen haddii ay sidaa ka codsadaan
4. Iyada oo la fulinayo dalabka Komishanka, dhincyada khilaafku dhex yaalo, waxay u gudbinayaan Komishanka dhammaan xogta la xidhiidha xallinta khilaafaadka.
5. Darafyada ku lugta leh khilaafka, waxa ku waajib ah in ay Komishanka u hoggaansamaan iyaga oo u gudbinaya taageero kasta oo lagama marmaan u ah xallinta khilaafka, si loo fududeeyo xal u helidda khilaafka sida ugu dhakhsaha badan.
6. Waa in Komishanku kaga go'aan qaato khilaafka muddo ku siman 120 maalmood oo ka bilaabanta maalinta uu codsigu soo gaadhay iyaga oo ka qaadanaya go'aan kasta oo kor u qaadaya tartanka iyo ilaalinta danta macaamiisha.
7. Iyada oo aan la khilaafin faqrada (5aad) ee Qoddobkan, haddii xaalad degdeg ah ay jirto, Komishanku waxa uu qaadan karaa go'aan ku meelgaadh ah oo la xidhiidha codsiga xal u helidda khilaafka si ay ugu dhaqmaan darafyada khilaafku ilaa iyo inta la gaadhayo go'aan kama danbays ah.
8. Komishanku waxa ay ku kordhin karaan mudada ku xusan faqrada 6aad 60 maalmood oo kale, marka ay jiraan duruufo gaar ah oo xal lagu

gaadhi kari waayay 120 maalmood gudahood, iyaga oo ku wargelinaya dhinacyada sida ugu dhakhsaha badan.

9. Komishanku waxa ay qeexayaan isla markaana faafinayaan habka loo marayo xallinta khilaafka, waana in habku xaqiijinayaa in qaybaha sayladda si fudud u helaan xallinta khilaafka, waana in Komishanku khilaafka u maareeyaa si macquul ah oo dhexdhexadnimo ku dheehan tahay.
10. Darafyada khilaafku waxaa dhamaantood kuwaajib ku dhaqanka go'aanka.
11. Go'aanka maamulka waxa lagu daabacayaa barta internetka ee Wasaaradda/Komishanka, marka laga reebo xogaha loo arko sir ganacsi.

Qodobka 70aad: **Khilaafka u dhexeeya Ruqsadlaha iyo Macmiisha**

1. Haddii khilaaf dhex maro ruqsadle iyo isticmaale/macmiil kaas oo la xidhiidha dhawridda iyo dhawrid la'aanta waajib xeerku saaray ruqsadlaha, ama xeer hoosaad loo soo saaray si xeerkan waafaqsan ama go'aan Komishanku soo saaray waxa uu macmiilku Komishnka ka dalban karaa xallinta khilaafka.
2. Xalinta khilaafka waxa loo marayaa sida ku xusan Qod 69 faqrada 2aad ilaa 11aad.
3. Hadii daraf ka mid ah darafyada khilaafku ku qanci waayo go'aanka ay soo saareen komishanku waxa uu u rafcaan qaadanayaa maxkamada Rafcaanka.

CUTUBKA 16AAD: FULINTA IYO CIQAABAHA

Qodobka 71aad: Awooddaha iyo Ciqaabta Komishanka

1. Komishanku waxaay awooda u leeyahiin in ay hubsadaan fulinta dhammaan go'aanada iyo tallaabooyinka la qaaday si loo fuliyo xeerkan ama xeer hoosaad loo soo saaray si xeerkan waafaqsan.
2. Si loo helo kormeer sugan ee sayladeed dhammaan ruqsadlayaasha waxa ku waajibay in ay fulliyaan codsiyada Komishanka ee la xidhiidha xogta.

Qodobka 72aad: Warbiximaha

1. Gudoomiyaha Komishanka ee awoodda leh haddii uu xaqiiqsado in ruqsadle ku gefay ama weli ku gefayo waajib xeerkani farayo ama xeer hoosaad loo soo saaray si waafaqsan xeerkan ama go'aan maamul oo Wasaaradda/Komishanku soo saareen waxa uu diyaarinaya warbixin qoraal ah.
2. Warbixinta ku xusan faqrada 1aad ee Qodobkan waxaay ugu yaraan ka koobnaanaysaa:
   a) Tafaasiil dhammaystiran oo ka hadlaysa dhacdooyinka iyo duruufaha ku xeeran ee kaabaya warbixinta.
   b) Xilliga uu dhacay xadgudubku iyo meesha uu ka dhacay.
   c) Tixraaca sharciga lagu xadgudbay, xeer hoosaadka ama go'aan maamul
3. Waa in sida ugu dhakhso badan nuqul warbixinta ah loo diraa ruqsadlaha ay khusayso.

Qodobka73aad: Fulinta Xukunka

1. haddii Komishanku ogaado in ruqsadluhu ku xad gudbay ama sii wado ku xadgudubka waajibka sharcigu saaray shirkadda, ama xeer hoosaad loo

soo saaray si xeerkan waafaqsan ama go'aan maamul oo Komishanku soo saaray, waxa Komishanku awood u leeyahay:

a) In ay amraan ruqsadlaha bixinta ganaax mudaysan, iyada oo la siiyano ruqsadlaha muddo macquula ah oo uu ku joojiyo xadgudubka la tilamaamay, hadduu joojin waayana wuxuu bixinayaa ganaax maalinle ah oo ka dhashay sii wadida jebinta xeerka.

b) In la amro ruqsadlaha in uu bixiyo ganaax aan ka badnayan **70,000,000 S/L Sh (.** ama hadii taasi badan tahay 10% dakhliga ruqsadlaha ee Somaliland

2. Iyada oo aan la eegayn habka fulinta ee Komishanku doortay, waa in ganaaxa iyo mudada bixinta la isu dheellitiraa, lana eego nooca xadgudubka, khasaraha ka yimaada, faa'iidada iyo dakhliga soo galay ruqsadlaha mudada xadgudubka socday. ganaaxa waa in lagu bixiyaa 50 maalmod gudahood ka dib marka Ruqsadlaha la ogaysiiyo go'aanka, dhamaan ganaxyadana waxaa lagu shubayaa Miisaaniyadda guud ee dawladda.
3. Go'aanka ku xusan faqrada (1aad) waxaa la qaadan karaa ka dib marka la siiyo ruqsadlaha fursad uu kaga jawaabo warbixinta lagu xusay Qod. 80aad ee xeerkan.
4. Go'aanka maamulku wuxuu noqonayaa dhiirigelin.

CUTUBKA 17AAD: DIB U EEGISTA SHARCIGA

Qodobka 74aad: Dib u eegista Go'aamada Komishanka

1. Ruqsadle kasta oo si toos ah uu u raadeeyey go'aakan Komishanku qaadtay waxa uu xaq u leeyahay in u ka dalbado Komihanka in dib loo

eego go'aankaas waana in Komishanku aqbalo codsiga haddii aan 40 maalmood ka soo wareegin taariikhda la faafiyey go'aankaas.

2. Marka dib loo eegayo go'aanka waa in Komishanku doc walba ka eegaa codsiga.
3. Go'aan ka gaadhista codsiga dib u eegista waa in uu noqdaa mid si sax ah loo sababeeyey, isla markaana lagu soo saaro 60 maalmood gudahood oo ka bilaabanta taariikhdii la qabtay.
4. Komishanku waxa ay xaq u leeyahiin in ay hakiyaan go'aanka 20 maalmood, haddii cabashadu tahay mid culus iyada oo darafyada lagu wargelinayo qoraal 20ka maalmood ee kor lagu sheegay gudahood.
5. Komishanku kama go'aan gaadhi karo dib u eegista iyaga oo aan siin dhinacyada fursad ay ku sharaxaan cabashooyinkooda iyada oo dhegaysiguna noqonayo mid furan.

Qoddobka 75aad: **Racfaanka Go'aanka Komishanka**

1. Haddii komishinku go, aankiisii hore ku adkaysto waxaa ruqsadluhu cabatin qoraal ah u gudbinayaa wasiirka Boosaha iyo Isgaadhsiinta muddo 30 cisho gudahood ah. Wasiirkuna wuxuu ka geli karaa dhexdhexaadin Haddii dhexdhexaadintaa wasiirka lagu qanci waayo waxaa shirkadu dacwadeeda u gudbinaysaa maxakamadda awooda u leh.
2. Go'aanka Maxkamdda awooda u leh waa in uu noqdaa mid sharci waafaqsan oo ka wada jawaabaya dhamaan khilaafaadka, isla markaana ku soo baxa 120 maalmood gudahood oo ka bilaabanta taariikhda kaalinta maxkamadu qabatay racfaanka.
3. Maxkamadda sare waxay hakin karta soo saarista

xukunkeeda 30 maalmood oo kale, hadii dacwaddu tahay mid culus iyada oo ku wargelinaysa dhinacyda ay khusayso qoraal, ka hor intaan 120 maalmoodka dhammaan.

4. Dhinacyadu waxay xaq u leeyihiin in maxkamadda horteeda la siiyo fursad ay ku doodaan isla markaasna qabsadaan qareenno.

Qodobka 76aad: Hakinta

1. Codsiga dib u eegista ee ku xusan qod 74aad ama rafcaanka go'aanka Komishanka Qodobka 75aad ma hakinayo go'aanka Komishanka.
2. Ruqsadlaha ka codsaday Komishanka dib u eegis ama ka rafcaan qaatay go'aankeeda wuxu ka dalban karaa Maxkamadda in la hakiyo dhaqan galka go'aanka Komishanka inta uu ka soo baxayo xukunku.
3. Maxkamaddu waxay hakin kartaa go'aanka haddii hakintu aanay sababaynin khasaare aan la kaabi karin iyo haddii go'aanka Komishanku aanu waafaqsanayn habka.
4. Maxkamaddu waxay codsiga hakinta kaga go'aan gaadhaysaa 15 Maalmood gudahood marka codsiga la soo dhammaystiro.
5. Hakinta go,aanka laga soo racfaan qaatay ee Maxkamadda Sare wax shardi ah kuma xidhna maxkamaduna haddii ay lagama maarmaan u aragto waa laali kartaa inta dacwadda go,aan kama dambays ah laga soo saarayo.

Qodobka 77aad: Nuxurka Codsiga Racfaanka ama Dib u eegista

Racfaanka ama codsiga dib u eegista waa in xogta soo socotaa ka muuqataa: -

1. Magaca iyo cinwaanka Ruqsadlaha soo gubiyey

codsiga ama Rafcaanka.

2. saxeexa cida awooda u leh in ay metesho Ruqsadlaha
3. go'aanka Komishanka oo asbaabta codsiga dib u eegista ama Rafcaanku ku lifaaqan yahay.

CUTUBKA 18AAD: LAKALA WAREEGIDA SHAQADA IYO HANTID

Qodobka 78aad: La kala waregidda shaqada iyo hantida

1) Hawlaha xeerkani jiidaynayo ee markii hore Wasaaraddu maamuli jirtay, waxaay ku wareegayaan Komishanka marka Komishanku bilaabo shaqadooda iyada oo la tixraacayo xeer hoosaadkooda.

Qoddobka 79aad: Xaaladda Shaqaalaha

Wasaaradu saddex bilood gudahood oo ka bilaabanta malinta xeerka laga ansaxiyo golayaasha qaran waxa ay soo saaraysaa wareegto muujinaya jaantuuskeeda hawlgalka Komishanka.

Qodobka 80aad: Kala Wareega

Shirkad kasta oo intaan xeerku dhaqan gelin hore wasaaraddu oggolaansho siisay, waxaa xeerku u aqoonsanayaa dhaqangal.

Qodobka 81aad Dhaqangalka Xeerka

Xeerkani waxa uu Dhaqan Galayaa marka labada Gole ansaxiyaan Madaxweynuhuna Saxeexo.

C/risaaq Siciid Ayaanle
Xoghayaha Guud ee Golaha Wakiilada JSL.

Baashe Maxamed Faarax
Guddoomiyaha ee Golaha Wakiilada JSL.